

ПАДВЕДЗЭНЫ
ВЫНІКІ
САЦЫЯЛЬНАГА
ДАСЛЕДАВАННЯ 2

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

11

САКАВІКА 2021 г.

ЧАЦВЕР

№ 45 (29414)

МАДЭЛЬ
НАТУРАЛЬнай
ПРЫГАЖОСЦІ

МЫВАЖКА

ЦЫТАТА ДНЯ

Леанід МАРТЫНЮК,
памочнік Прэзідэнта —
інспектар па Магілёўскай
вобласці:

«У Беларусі створаны ўсе ўмовы для развіцця прадпрыемстваў у малых рэгіёнах. Развіваючы і падтрымліваючы дзяржаўны сектар эканомікі, нельга забываць аб сярэдніх і малых прадпрыемствах, якія забяспечваюць нашых грамадзян рабочымі месцамі і дастойнай зароботнай платой. Ад наяўнасці такіх вытворчасцяў залежыць і развіццё асобнага раёна. Дзяржава са свайго боку стварыла ўсе ўмовы для развіцця малага і сярэдняга бізнесу, асабліва ў паўднёва-ўсходнім рэгіёне Магілёўскай вобласці. Імі трэба правільна карыстацца».

Летні настрой у пачатку вясны

Менавіта ён пануе ў цяпличах СВК «Світанак» імя К. П. Арлоўскага ў Кіраўскім раёне, дзе першы ўраджай агуркоў сабралі ў канцы лютага. А ўвогуле тут плануець вырасціць амаль 5 тысяч тон агародніны.

На фота — цяпличніца Кацярына РАМАНОВА збірае ўраджай сакавіцкіх агуркоў.

БелТА.

КОРАТКА

• Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў народнага артыста Расіі Аляксандра Зацэпіна з 95-годдзем.

• Натарыусы Беларусі 15 сакавіка будуць кансультаваць бясплатна.

• Вакцынацыя педагогічных работнікаў «Спадарожнікам V» пачалася ў Мінску.

• У стацыянары Мінска ў першым квартале 2021 года паступляць шэсць камп'ютарных тамаграфіаў.

• Больш чым Br16 млн ільготных крэдытаў будзе выдзелена на будаўніцтва і набыццё жылля ў Мінску.

Сезонны інтарэс

ЧАС ПАДУМАЦЬ ПРА АДПАЧЫНАК

Што і пачым прапануюць на вясну і лета аздараўленчыя ўстановы

Як беларускія санаторыі адчувалі сябе ў перыяд пандэміі? Наколькі бяспечны быў адпачынак у іх? Чым прываблівалі яны расіяні і жыхароў іншых краін? Як санаторыі плануець працаваць сёлета і калі варта пачынаць думаць пра пуцёўкі, каб адпачыць летам 2021-га? Пра гэта і іншае расказвае дырэктар Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва Геннадзь БАЛБАТОЎСКІ.

ПАНДЭМІЯ З МІНІМАЛЬНЫМІ НАСТУПСТВАМІ

Нягледзячы на тое што мінулы год быў праблемны для дзейнасці сістэмы санаторна-курортнага лячэння, са-

наторыі з мінімальнымі негатывнымі наступствамі прайшлі перыяд першай і другой хвалі пандэміі. Нават улічваючы той факт, што ў перыяд з 1 мая да 15 чэрвеня 2020 года іх дзейнасць прышлося часова прыпыніць.

— Сярэднегадавая запаўняльнасць санаторна-курортных арганізацый складала летась каля 60%, — адзначыў Геннадзь Балбатоўскі. — Зыходзячы з рэкамендацый Міністэрства аховы здароўя і Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва, згодна з якімі працавалі ўстановы, максімальная запаўняльнасць мусіла складаць 70-80%, каб захоўваць сацыяльную дыстанцыю і прытрымлівацца іншых мер бяспекі. З улікам таго, што дзейнасць была прыпынена намі з 1 мая да 15 чэрвеня, на мой погляд, гэта нядрэнны паказчык.

СТАР. 4

Ініцыятыва

«Санаторый» пад адкрытым небам

ГРОДЗЕНКА МАРЫЦЬ СТВАРЫЦЬ ЛЕКАВЫ ПАРК У ЗАКАЗНІКУ

Не адно дзесяцігоддзе Тэрэза БЕЛАВУСАВА займаецца вывучэннем і аднаўленнем крыніц у ландшафтным заказніку «Гродзенская пушча».

Па яе ініцыятыве навукоўцы выявілі ў гэкасімтэме і мінеральныя крыніцы, і сапрапелі. Цяпер справа за тым, каб прыроднае багацце служыла здароўю чалавека.

СТАР. 14

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

Падпішыся на «Звязду» — і выйграй карысны приз!

Ідзе падпіска на II квартал 2021 года

ВЯСНА І ЛЕТА — З ЛЮБІМАЙ ГАЗЕТАЙ!

Сацапытанне

ПРЭЗІДЭНТУ БЕЛАРУСІ ДАВЯРАЮЦЬ 66,5% РЭСПАНДЭНТАЎ

«Звязда» ўжо пісала аб рэспубліканскім апытанні грамадскай думкі «Сацыяльнае мысленне», якое было праведзена за замове БелТА з 12 студзеня да 8 лютага 2021 года Аналітычным цэнтрам ЕсооМ і фондам «Украінская палітыка» ва ўзаемадзеянні з акрэдытаванымі ў Беларусі сацыялагічнымі цэнтрамі. Паўдзельнічалі ў ім амаль 10 тысяч рэспандэнтаў з 108 населеных пунктаў Беларусі.

Цяпер дырэктар Аналітычнага цэнтра ЕсооМ Сяргей МУСІЕНКА пра вынікі даследавання расказаў больш падрабязна. Адказы рэспандэнтаў на зададзеныя пытанні размеркаваліся наступным чынам.

Якому беларускаму палітыку або прадстаўніку ўлады вы давяраеце ў найбольшай ступені?

Аляксандру Лукашэнку давяраюць 66,5% жыхароў Беларусі. Наталлі Качанавай — 4,4%, Раману Галоўчанку — 3,8%, Уладзіміру Макею — 2,4%. Бабарыку — 2,5%, Ціхановічу — 1,5%, Латушкі — 1,3%, Гайдукевічу — 1,9%, Румасу — 0,4%. Нікому з прадстаўнікоў ўлады і палітыкам не давяраюць 5,8% апытаных.

«Гэта адкрытае пытанне. Людзі самі адзначалі таго палітыка, якому яны давяраюць. Вядома, звяртае на сябе ўвагу 5,8%, якія не давяраюць нікому з прадстаўнікоў ўлады і палітыкаў. Іншымі словамі, гэта такая група людзей, якая нікому не давярае. І трэба ўлічваць яе меркаванні і разуменне, што яна існуе. Разам з тым прыемна, што Галоўчанка атрымлівае істотны працэнт, хоць нашым праўце на пасадзе прэм'ер-міністра. Значыць, бачная яго работа і работа яго прэс-службы. Гэта ўсё ў комплексе дае такі высокі працэнт», — кажаў Сяргей Мусянка.

Ён дадаў, што Наталля Качанава, якая ўмоўна мае другі рэйтынг, на думку людзей, гэта таксама не толькі зыходзячы з пасады — яе сустрэчы з моладдзю, студэнтамі звярнулі на сябе ўвагу.

«Макей — на знешнепалітычным полі яму часта даводзіцца каментавачы і выступаць. Успомнім яго інтэрв'ю сумесна з жонкай, якое так абмяркоўвалі ў соцыуме. Цяпер можна казаць, што яго рэйтынг можа быць і вышэйшы», — падкрэсліў спецыяліст.

Паводле яго слоў, звяртае на сябе ўвагу падзенне рэйтынгаў

даверу да Ціхановічу і Латушкі. «Гэта іх дзейнасць, бяздзейнасць або няўмненне, назваўшы сябе палітыкам, не змагчы ім стаць. Або заўважце Бабарыку, які выключаны з палітычнага поля, але мае больш, чым тыя, хто пастаянна гадзяць радзіме. Людзі таксама заўважаюць такія рэчы. Чалавек, які хоча тваёй краіне, табе, тваім прадпрыемствам зрабіць горш, не можа карыстацца даверам», — адзначыў дырэктар ЕсооМ.

Як вы адносіцеся да акцый пратэсту, якія адбываюцца ў нашай краіне пасля выбараў Прэзідэнта ў жніўні 2020 года?

72,4% беларусаў не падтрымліваюць акцыі пратэсту, падтрымліваюць 6%. «Калі гэтыя рэчы адбываліся ў Мінску, тэлефанавалі з іншых гарадоў і казалі: што там у вас дзеецца, я не магу з дзіцем з'ездзіць у тэатр. Гэта значыць, яны жылі сваім жыццём спакойна, а нармальнае жыццё Мінска на нейкі перыяд было шмат у чым паралізаванае. І людзі не хочучы паўтарэння гэтага. Навошта? Дзеяча чаго? Мэты няма, сэнсу няма», — канстатаваў эксперт.

Наколькі абгрунтаваны дзеянні дзяржавы, скіраваныя на перапыненне вулічных пратэстных акцый?

57,8% рэспандэнтаў адказалі, што дзеянні дзяржавы абгрунтаваныя. «Грамадства разумее, што дзеянні дзяржавы на спыненне гэтых акцый правільныя», — кажаў Сяргей Мусянка. «Наша грамадства больш культурнае, каб так паступаць. Таму, вядома, тут патрэбна роля дзяржавы, інакш гэта можа скончыцца вядоў», — кажаў спецыяліст.

Ці аказваюць акцыі пратэсту негатыўны ўплыў на якасць жыцця насельніцтва?

Станоўча адказалі 75,9% рэспандэнтаў. «Людзі месяцамі не вадзілі дзёйкі ў секцыі. Машыны не пакінуць або дзіця не адпусціць. Многія ж, калі была такая магчымасць, на выхадныя з горада з'язджалі, каб проста не быць датычымі нават усюсна ці выпадкова да акцый пратэсту. Тут грамадскае адчуванне ад гэтага працэсу ў лічба відаць», — падкрэсліў аналітык.

Як вы ставіцеся да публічнага выкарыстання бел-чырвона-белага сцяга?

«Адмоўна» адказалі 39,2% апытаных, «хутчэй адмоўна» — 22,9%. Па словах эксперта, тут выразна бачная работа прэсы, якая тлумачыць значэнне гэтага сцяга. Разам з тым 17,6% выказалі сваё аб'явае стаўленне. «Мяне больш за ўсё краіна аб'явае стаўленне ў гэтым пытанні. Ад аб'явае стаўлення здароўца самая страшная справа ў жыцці», — кажаў Сяргей Мусянка.

Чые інтарэсы прадстаўляюць лідары апазіцыі?

30,9% апытаных не ведаюць, 23% лічаць, што інтарэсы Захаду, 17,2% — толькі свае ўласныя інтарэсы. «30,9% — вельмі краіна самаўна лічба. Чые яны інтарэсы адстойваюць? Натуральна, не нашы. Разам з тым краіны Захаду — таксама выразна прывязка, як і свае асабістыя інтарэсы. Таму што гэтыя сваркі не схаваеш. Разборкі, хто лідар, хто забярае асноўны куш, уземныя аб'явае стаўленні. Людзі бачаць гэтыя шкурныя інтарэсы іншых краін, а гэта здароўца», — падкрэсліў Сяргей Мусянка.

Дарчы, на пытанне аб даверы беларускай апазіцыі 38,2% рэспандэнтаў заявілі, што ёй не давяраюць. «Тут узнікае яшчэ адно пытанне. А беларуская апазіцыя — гэта хто ў цэлым? — задаўся пытаннем эксперт. — Лідара няма — і апазіцыі няма».

Ці адпавядае дзеючая Канстытуцыя патрабам грамадства і дзяржавы?

57,8% лічаць, што адпавядае. «Унутрана ў соцыуме адчуванне, што ў прынцыпе ўсё нармальна. Ведаецца, ад добра добра не шукаюць. Навошта і што змяняць? І ўсяго 9,2% упэўненыя, што не адпавядае. Як правіла, гэта адмаўленне дзеля факту. А калі гэтае пытанне пашырыць умоўна, прапанаваць напісаць, што менавіта, то адказаў не будзе», — адзначыў дырэктар ЕсооМ.

3 кім Беларусі варта выбудоваць надалей ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва?

З Расіяй, лічаць 71,2%, з Еўрапейскім саюзам — 31,5%, Кітаем — 27,4%, з Еўразійскім эканамічным саюзам (ЕАЭС) — 23,6%, з ЗША — 10,3%. «Чаму на першым месцы Расія? Тут усё відавочна. Калі нам даюць расійскую вакцыну, калі мы бачым падтрымку ў цэры перыяд, сустрачым рух. Таму, натуральна, такі водгук людскі. І падзенне разам з тым паказчыкаў Еўрасаюза, калі ён ад нас закрываецца, калі з яго тэрыторыі паступаюць нейкія пасылы, пагрозы», — лічыць Сяргей Мусянка.

Якія дасягненні суверэннай Беларусі трэба захаваць?

72,9% апытаных адзначаюць парадак і стабільнасць у краіне, 57,3% — суверэнітэт і незалежнасць, 54,2% — узровень аказання медыцынскіх, адукацыйных паслуг, 48,9% — якасць прадуктаў харчавання і тавараў прамысловай вытворчасці, 39,3% — сацыяльную скіраванасць унутранай палітыкі, 36,6% — узровень жыцця і добрабыту грамадзян, 18,8% — развіццё атамнай энергетыкі, 12,7% — дасягненні ў спорце.

Вельмі важна, што дасягненнем з'яўляюцца парадак і стабільнасць у краіне. Калі Аляксандр Лукашэнка ў сваіх выступленнях казаў, што галоўнае — не дапусціць вайны, знешняй агрэсіі або ўнутраных беспарадкаў, да гэтага сур'ёзна не ставіліся. І раптам убачылі, што гэта ўжо прышло ў наш дом, што гэта побач», — адзначыў Сяргей Мусянка.

Каму з замежных палітычных дзеячаў вы давяраеце?

Найбольшым даверам карыстаюцца лідар КНР Сі Цзіньпін (51,3%) і прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін (49,7%). Значна меншы ўзровень даверу маюць Ангела Меркель (26,4%) і Джозэф Байдэн (18,4%). Найменшы рэйтынг даверу ў лідараў Латвіі і Літвы — Эгілса Левітса (1,5%) і Гітанаса Наўседы (9,5%). Калі паглядзець па рэйтынг недаверу, то найбольшым недаверам сярэд насельніцтва карыстаюцца прэзідэнт Польшчы Андзей Дуда (47,7%), а таксама прэзідэнт Літвы Гітанас Наўсэда (39,7%) і прэзідэнт Украіны Уладзімір Зяленскі (38,7%).

Хто з беларускіх палітычных дзеячаў для вас найбольш аўтарытэты?

З беларускіх палітычных дзеячаў для беларусаў найбольш аўтарытэты дзеючы прэзідэнт — 49,6%, Наталля Качанава — 4,83%, Раман Галоўчанка — 4,12%, Бабарыка — 3,4%, Андрэйчанка — 2,3%, Румас — 2,26%, Макей — 2,18%, Ціхановіч — 1,94%, Гайдукевіч — 1,45%, Карпенка — 1,08%, Латушка — 0,9%, Цяпкала — 0,82%, Мясніковіч — 0,55%, Калеснік — 0,47%, Рагачук — 0,42%, Ціхановіч — 0,38%, Сідорскі — 0,35%, Сямашка — 0,32%, Ярмошына — 0,2%, Каранік — 0,18%, Заяц — 0,15%, Статкевіч — 0,15%, Караеў — 0,13%, Дзімітрыеў — 0,11%, Кабякоў — 0,1%, Севярынец — 0,07%, Лябедзька, Пазняк і Чэрчань — 0,05%.

Па словах эксперта, звяртае на сябе ўвагу працэнт аўтарытэту Севярынца і Лябедзькі — 30 гадоў яны змагоўца, і ў іх толькі 0,05%.

Акцэнт зрабіў спецыяліст і на рэйтынг мясцовай ўлады. «Бачым Рагачука — хай нават з невялікім рэйтынгам, але не бачым іншых мэраў. Чаму мы не бачым кіраўнікоў абласцей? А гэта ў цэлым рэйтынг ўлады. Гэта разуменне таго, што трэба працаваць з мясцовай уладай, з рэгіянальнымі формамі. Гэта твая пазіцыя на рабочым месцы, зносіны з людзьмі. Яна адбываецца на рэйтынг дзяржавы», — рэзюмюваў Сяргей Мусянка.

БелТА.

Дывідэнды атрымаюць арганізатары

Старшыня КДБ Іван Тэртэль у эфіры праграмы «Размова ў Прэзідэнта» на тэлеканале «Беларусь 1» расказаў аб правакацыі, якая рыхтуецца апазіцыяй на 25—27 сакавіка.

«За мяжой склалася некалькі палітэмігранцкіх падрыхтоўчых цэнтраў, у якіх на ўтрыманні замежных спецслужбаў знаходзяцца так званыя збеглыя. Асноўны паток сродкаў накіроўваецца на дэстабілізацыю сітуацыі менавіта ў гэты перыяд», — расказаў старшыня КДБ. — За дадзеныя патакі ў Польшчы, Літве, Германіі, у некаторых іншых краінах ідзе сур'ёзная канкурэнцыя з боку названай катэгорыі асоб. Яны гэтым карыстаюцца, сур'ёзна забяспечваюцца фінансамі».

Паводле слоў Івана Тэртэля, у апазіцыі распрацавалі некалькі сцэнарыяў. Да іх маюць дачыненне асобы, якія раней пакінулі Беларусь. Краінін, паводле іх задумкі, вырашана было зрабіць вядомыя сярэд беларускай апазіцыі асоб: кіраўніка партыі БНФ Рыгора Кастусёва, лідара руху «За Свабоду» Юрыя Губаровіча і некаторых іншых, а таксама каардынараў чатаў.

«Арганізатары атрымаюць асноўныя фінансавыя дывідэнды, а тыя асобы, якія з'яўляюцца афіцыйнай арганізацыяй мерапрыемства, пасля будучы адказаваць за выяўленне людзей на несанкцыянаваную частку мерапрыемства з элементамі правакацыі, з магчымымі пацяпелымі з ліку простых грамадзян і нейкіх надзвычайных сітуацыяў», — заявіў кіраўнік ведамства.

Адзін са сцэнарыяў прадуладжвае падачу заяўкі на правядзенне так званга Дня Волі, далейшы збор людзей на плошчы Якуба Коласа, марш да тэатра оперы і балета, потым — некантралюемы выхад людзей і сутыкненне з праваахоўнікамі. «Магчымы больш жорсткія сцэнарыі з удзелам трэціх асоб і няяснен-

нем калецтваў грамадзянам, якія будучы знаходзіцца ў тым ліку ў раёне гэтых мерапрыемстваў», — дадаў Іван Тэртэль.

Згодна з яшчэ адным варыянтам шэсця, збор людзей можа пачацца ў раёне плошчы Бангалор. Эмацыянальна «падагрэўш» грамадзян, арганізатары павядуць іх у цэнтральныя раёны горада і там пачнуць правакаваць праваахоўнікаў. Трэці сцэнарыі распрацаваны ў апазіцыі на выпадкі забароны акцыі. У такім выпадку апазіцыя мае намер маніпуляваць грамадзянамі ў інфармацыйнай прасторы і з дапамогай Telegram-каналаў заклікаць іх на несанкцыянаваныя мітынгі, дзе плануецца сутыкненні з праваахоўнікамі.

«Магчыма, правакацыі будучы з боку трэціх асоб. Гэта прывядзе да негатыўных наступстваў і на тым фоне ўдасца апраудаць тыя сродкі, якія ўкладзены, і справакаваць далейшае абвастрэнне сітуацыі ў краіне. У сувязі з гэтым мы дакладна разумеем нашы задачы, ведаем канкрэтна, хто за мяжой гэта плануе, іх планы, каналы паступлення сродкаў. Мы ведаем пра прозвішчых выканаўцаў на нашай тэрыторыі, у тым ліку па мікра-раённых чатах», — папярэдзіў старшыня КДБ.

Паводле яго слоў, Камітэт дзяржбяспекі і МУС прынялі ўжо адпаведныя папярэджныя меры, праваахоўнікі маюць намер дзейнічаць у адпаведнасці з заканадаўствам. «Не будзем вагацца. Спыняць будзем у адпаведнасці з законам, але жорстка, — падкрэсліў кіраўнік спецслужбы. — Безумоўна, забяспечым асноўны прынцып у правасуддзі — непазбежнасць пакарання за ўчыненне».

Іван Тэртэль папярэдзіў грамадзян не падавацца на правакацыі з боку арганізатараў пратэстных акцый, берачы сваіх блізкіх, асабліва непаўналетніх, а таксама разумець, што такія мітынгі вынікаюць толькі тым, хто асвойвае замежныя грошы.

У сувязі з грубым парушэннем Венскай канвенцыі

З такой фармулёўкай МЗС Беларусі прапанаваў консулу Генеральнага консульства Польшчы ў Брэсце Ежы Цімафеюку пакінуць Беларусь, паведаміў у знешнепалітычным ведамстве.

«Часовы павераны ў справах Польшчы ў Беларусі Марцін Вайцяховіч 9 сакавіка быў выкліканы ў МЗС. Падчас сустрэчы польскаму дыпламату быў зайняты рашучы пратэст у сувязі з удзелам консула Генеральнага консульства Польшчы ў Брэсце Ежы Цімафеюка ў неафіцыйным мерапрыемстве, прысвечаным «дню праклятых салдат», якое прайшло 28 лютага ў Брэсце з удзелам прадстаўнікоў звязаных з Польшчай нядураваў і маладзёжных арганізацый», — гаворыць у паведамленні.

У Міністэрстве замежных спраў заявілі: «Прынцыповая і паслядоўная пазіцыя беларускага боку ў дачыненні да «праклятых салдат» і іх тыповых прадстаўнікоў — банды Бугага — застаецца нязменнай і неадназначна даводзілася да польскага боку. Абсалютна непрымыальныя для нас гераізацыя ваенных злачынцаў, цынічнае апраўданне

генацыду беларускага народа, грубыя парушэнні абавязальстваў польскага боку па недапушчэнні гераізацыі нацызму. Сваімі злачынствамі ў месцах кампаньіа працягвання беларускай нацыянальнай меншасці «праклятых салдат» пад камандаваннем Рамуальда Райса паставілі сябе на адзін узровень з гітлераўскімі карнікамі. Памяць аб спаленых вёсках, сотнях забітых і скаленых мірных грамадзян святая для нашай краіны. І Беларусь, і Польшча заплацілі каласальную цану за выжыванне сваіх народаў у той страшнай вайне».

Беларускі бок не ставіць і ніколі не ставіў пад сумнеў магчымасць і важнасць узаемадзянняў дыпламатаў з уласнай дыяспарай. «Разам з тым у нашай краіне распальванне расавай, нацыянальнай, рэлігійнай альбо іншай сацыяльнай варажасці або розні і рэабілітацыя нацызму з'яўляюцца крымінальнымі злачынствамі, — нагадалі ў знешнепалітычным ведамстве. — Удзелам у загадным мерапрыемстве польскі прадстаўніч груба парушыў нормы міжнароднага права, у прыватнасці, Венскую канвенцыю аб консульскіх зносінах».

Ва ўрадзе

СТЫМУЛЫ ДЛЯ СПАДАРОЖНІКАЎ

Для паспяховага развіцця гарадоў-спадарожнікаў Мінска важна вызначыцца з перспектывамі і паэтапна-сцю забудовы кожнага з іх, забяспечыць паралельнае ўзвядзенне жылля і інфраструктуры. Пра гэта заявіў прэм'ер-міністр Раман ГАЛОУЧАНКА падчас нарады ў Смальячынскім райвыканкаме па пытаннях развіцця гарадоў-спадарожнікаў.

Кіраўнік урада нагадаў, што ў Мінску прадугледжана паэтапнае скарачэнне аб'ёмаў жыллёвага будаўніцтва з паралельным нарошчваннем аб'ёмаў узвядзення жылля ў гарадах-спадарожніках. Усяго іх шэсць: Смальячы, Рудзэнск, Дзяржынск, Фаніпаль, Заслаўе і Лагойск. Актыўная фаза будаўніцтва цяпер у першым з пералічаных гарадоў, наступны на чарзе Рудзэнск, паведалі БелТА. «Аб'ектыўна мы разумеем, што будаўнічых і фінансавых рэсурсаў недастаткова, каб паралельна асвойваць усе гэтыя тэрыторыі. Таму неабходна вызначыцца з перспектывамі і паэтапнай забудовы кожнага з гэтых гарадоў, вызначаных Прэзідэнтам у якасці спадарожнікаў сталіцы», — рэзюмаваў Раман Галоўчанка.

«Улічваючы, што большасць чаргавікоў з ліку тых, хто мае патрэбу, — у горадзе Мінску, а гэта каля 180 тысяч чалавек, зразумела, што такіх тэмпаў пакуль недастаткова, — падкрэсліў Раман Галоўчанка. — Таму для комплекснага рашэння

задач па стварэнні камфортнага пражывання ў гарадах-спадарожніках трэба больш актыўна займацца пытаннямі стварэння ў раёнах жыллой забудовы неабходнай інфраструктуры. Немалаважна значэнне мае забяспячэнне хуткіх і камфортных транспартных зносін са сталіцай».

На нарадзе ўдзельнікі выявілі вузкія месцы ў рэалізацыі праграмы гарадоў-спадарожнікаў. Важная задача — зрабіць так, каб у выніку аптымальнай для жыллой забудовы была колькасць сацыяльнай інфраструктуры.

«Пытанне не толькі ў тым, каб пабудоваць жыллё для маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. Калі канцэпцыя гарадоў-спадарожнікаў толькі распрацоўвалася, гэтае пытанне было адным з лакаматываў працы. Трэба было не дапусціць перанаселенасці Мінска. Але з часам вастрыяйшая становілася задача ператварыць гэтыя тэрыторыі ў элементы Мінскай агламерцыі і адпаведным чынам расплановаць размяшчэнне прадукцыйных сіл, прамысловых прадпрыемстваў, сацыяльнай, інжынернай інфраструктуры, — сказаў Раман Галоўчанка. — Ёсць такое паняцце «прамысловы пояс Міншчыны». Сёння мы глядзім, што трэба зрабіць, якія стымулы патрэбны, каб на гэтым адрэзку — ад Смальячы да Барысава праз Жодзіна — надаць паскораны тэмп прамысловаму развіццю».

На парадку дня

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АЛІМПІЙСКІ КАМІТЭТ ГАТОВЫ ДА КАНСТРУКТЫЎНЫХ ПЕРАГОВОРАЎ З МАК

«Нацыянальны алімпійскі камітэт Рэспублікі Беларусь з павагай ставіцца да любых рашэнняў Міжнароднага алімпійскага камітэта і прыняў да ўвагі пастанову Выканкама МАК ад 8 сакавіка», — паведалі прэс-служба НАК у афіцыйнай заяве.

«Мы неаднаразова заяўлялі аб выкананні Алімпійскай хартыі, алімпійскіх ідэалаў і каштоўнасцяў, імкнучыся адпавядаць ім з моманту свайго стварэння. Гэта пацвярджае, у тым ліку, праведзеная сумесна з Міжнародным алімпійскім камітэтам і адзначаная ў яго рашэнні канструктыўная работа па змяненні Статута нашай арганізацыі ў адпаведнасці са стандартамі належнага кіравання і рэкамендацыямі МАК», — падкрэсліў ў НАК.

Пазіцыю МАК, а менавіта непрызнанне абрання Віктара Лукашэнка новым прэзідэнтам НАК Беларусі і Дзімітрыя Баскава — членам Выканкама НАК, у арганізацыі лічаць абсалютна неабгрунтаванай. Справаздачна-выбарны Алімпійскі сход, дзе і былі абраныя новы

кіраўнік і склад Выканкама НАК Беларусі, прайшоў з удзелам усёй спартыўнай грамадскасці краіны — выключна ў адпаведнасці са Статутам НАК Беларусі і дзеючым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

НАК Беларусі лічыць, што гэтае рашэнне носіць выключна палітычны характар, тым самым парушаючы прынцып «спарту па-за палітыкай»: «Дзіятэні Міжнароднага алімпійскага камітэта не маюць пад сабой доказнай базы, заснаваныя на суб'ектыўным і палітычным «двайным стандартаў», наносячы тым самым шкоду рэпутацыі міжнароднага руху на міжнароднай спартыўнай арэне».

«Заява МАК не з'яўляецца падставай для спынення паўнамоцтваў прэзідэнта НАК Беларусі Віктара Лукашэнка і члена Выканкама Дзімітрыя Баскава, — падкрэсліў у прэс-службе НАК. — «Пры гэтым указанне МАК на тое, што папярэдняе кіраўніцтва НАК не здолела ў поўнай меры выканаць першы пункт рашэння МАК ад 7 снежня 2020 года ў частцы забяспячэння належнай абароны беларускіх спартсменаў ад палітычнай

дыскрымінацыі ўнутры НАК, федэрацыі па відах спорту, усёго спартыўнага руху, выглядае прадурзным і заснаваным на павярхоўным разуменні комплекснай работы НАК па выкананні сваіх функцый, а таксама рэкамендацый Міжнароднага алімпійскага камітэта».

У НАК адзначылі, што ўсе спартсмены, незалежна ад іх палітычных поглядаў, працягваюць падрыхтоўку да галоўных стартаў чатырохгоддзя і знаходзяцца ў роўных умовах.

Нацыянальны алімпійскі камітэт у чарговы раз заявіў аб гатоўнасці да канструктыўных перагавораў з кіраўніцтвам Міжнароднага алімпійскага камітэта і запрасіў прадстаўнікоў МАК у Мінск для «комплекснага і ўсебаковага вывучэння сітуацыі і прамога дыялогу з беларускай спартыўнай грамадскасцю».

«У выпадку захавання дыскрымінацыйнага падыходу ў адносінах да беларускага алімпійскага руху мы пакайдзем за сабой права абскардзіць дадзенае рашэнне ў адпаведнасці з міжнародным спартыўным заканадаўствам», — адзначыў ў НАК Беларуса.

Валерыя СЦЯЦКО.

Чаму растуць цэны на паліва?

З 10 сакавіка цана на аўтамабільнае паліва павялічылася на адну капейку. Гэта ўжо шостае змяненне цэн у 2021 годзе ў бок павелічэння. «Белнафтахім» спасылаецца на тэндэнцыю росту сусветных каціровак нафты, «сярэдняе значэнне якіх з 1 да 4 сакавіка 2021 года дасягнула 65,4 долара ЗША за адзін барэль і ў параўнанні з узроўнем каціровак за студзень 2021 года вырасла на 19 працэнтаў». Адпаведнае паведамленне з'явілася на сайце «Белнафтахіма» 9 сакавіка.

Член Пастаяйнай камісіі Палаты прадстаўнікоў па прамысловасці, паліўна-энергетычным комплексе, транспарце і сувязі Дзяснін КАРАСЬ наступным чынам пракаментаваў сітуацыю для СМІ:

«Аўтамабільнае паліва з пачатку года падаражэла на 6 капеек, або на 3,2 працэнта.

З 10 сакавіка кошт 1 літра бензіну АІ-92 складае 1 рубель 76 капеек, АІ-95 — 1 рубель 86 капеек, ДП — 1 рубель 86 капеек.

Чаму ж даражэе паліва? Прычым толькі факты.

У структуры рознічнай цаны на нафтапрадукты больш за 50 працэнтаў займае кошт нафты, прыкладна 10 працэнтаў — вытворчыя і збытавыя выдаткі вытворцаў і каля 30 працэнтаў — падатковы складнік.

Беларускія НПЗ купляюць расійскую нафту танней, чым яна каштуе на сусветным рынку. Аднак падатковы манеўр у нафтавай галіне Расійскай Федэрацыі, які прадугледжвае паступовае абнульненне экспертнай пошліны на нафту і павышэнне стаўкі падатку на яе здабычу, з кожным годам набліжае беларускія НПЗ да сусветных цэн на нафту.

У 2021 годзе нашы НПЗ купляюць расійскую нафту па цане, якая складае 85 працэнтаў ад сусветнай. Пры гэтым цэны на паліва ў Рэспубліцы Беларусь па-ранейшаму застаюцца амаль на 50 працэнтаў ніжэйшымі, чым у сумежных еўрапейскіх краінах з рыначным цэнаўтварэннем на нафту і нафтапрадукты.

Нафтавы рынак мае свае асаблівасці. Нафту набывае НПЗ па цане, якая знаходзіцца ў прывязцы да сусветных каціровак. У 2020 годзе па наўных у канцэрне даных сярэдняга каціроўка аднаго барэля нафты складала 41,7 долара, а ў студзені-лютым 2021 года — каля 58 долараў або амаль на 40 працэнтаў больш. У першых чыслах сакавіка сярэдняе значэнне каціровак вырасла да 64,7 долара.

Цэны на паліва ў Беларусі ўстанаўліваюцца ў беларускіх рублях, а амаль 90 працэнтаў затрат на вытворчасць нафтапрадуктаў залежыць ад курса долара, у якім вылічваюцца і кошт сыравіны, і транспартныя выдаткі, і кошт энергаарэсурсаў, і кошт тэхналагічнага абсталявання, якое набываецца для вытворчасці якаснага прадукту, прысадак, каталізатараў, іншых матэрыялаў і запасных частак. За апошнія 12 месяцаў за кошт курсавых ваганняў беларускага рубля выдаткі вытворцаў нафтапрадуктаў павялічыліся на 16,9 працэнта, а цэны на паліва — на 1,3 працэнта.

Аднак гэта не значыць, што НПЗ плануюць перакласці ўсе праблемы на сваіх спажыўцоў. За мінулы год за кошт рэалізацыі аптымізацыйных мерапрыемстваў вытворцы сэканомілі больш за 90 мільянаў рублёў, а бюджэт захаваў на змяненным узроўні падатковага нагару для НПЗ. Каб захаваць кошт паліва на прымальным узроўні пасля завяршэння падатковага манеўру, ад збірання акцызаў на аўтамабільнае паліва могуць і зусім адмовіцца. Пра гэта ўжо неаднаразова інфармаваў Мінфін.

Кошт паліва на ўнутраным рынку Беларусі рэгулюецца канцэрнам «Белнафтахім» шляхам вызначэння гранічных максімальных цэн. Гэта значыць, АЗС могуць прадаваць паліва танней, але ўзровень цэн у першую чаргу вызначаюць большыя затраты. Дарэчы, для АЗС рознічны продаж паліва — гэта ў першую чаргу магчымасць прыцягнення пакупнікоў на аб'екты гандлю, а не цэнтр прыбытку.

Як і канцэрн, лічў абгрунтаваным устанавленне цэн на маторнае паліва як мінімум на ўзроўні, які кампенсуе затраты НПЗ, каб не спыніць працэс фінансавання іх дзейнасці і планаваць паэтапныя змены цэн на аснове маніторынгу рынкавай кан'юнктуры і эканамічнай сітуацыі на НПЗ.

Такі падыход дасць магчымасць збалансаваць інтарэсы вытворцаў нафтапрадуктаў і спажыўцоў, зрабіць працэс індэксацыі цэн на паліва прадаказальным, а выдаткі на паліва кіраваным.

Канцэрн заўсёды загадзя інфармуе спажыўцоў аб змене цэн на нафтапрадукты».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ШТО ЁСЦЕ РОБІЦЦА

Кітай увёў COVID-сертыфікаты для падарожнікаў

У Паднябеснай паведалі аб пачатку выкарыстання электронных COVID-сертыфікатаў для падарожнікаў, паведалі «Жэньмінь жыбаа». Як адзначылі ў МЗС КНР, «пасведчанне аб здароўі» будзе спрыяць бяспечнаму і ўпарадкаванаму міжнароднаму перамяшчэнню і стане надзейнай гарантыяй для кітайскіх грамадзян, якія падарожнічаюць па свеце. Гэтая версія COVID-сертыфіката ўяўляе сабой дакумент, у якім пазначаны даныя тэстаў на нуклеанавыя кіслоты, вынікі тэста на антыцелы, наяўнасць прышчэпкі ад каранавіруса. Да пасведчання будзе прыкладацца QR-код для праверкі справяднасці інфармацыі адпаведным ведамствам розных краін. COVID-сертыфікат грамадзяне Кітая могуць атрымаць, адсканаваўшы QR-код у спецыяльным дадатку месенджара WeChat. Пасведчанне таксама можна раздрукаваць на папяровым носьбіце.

будуць адсочваць патэнцыйна небяспечныя касмічныя аб'екты, а таксама пагрозу для ўласнага спадарожніка. Па сцэнары адбываецца серыя падзей і «ўзнікаюць крызісныя сітуацыі і пагрозы ў дачыненні да нашай касмічнай інфраструктуры, але не толькі гэта», заўважыў кіраўнік камандавання Павеатрана-касімічных сіл Францыі Мішэль Фрыдлінг у штаб-кватэры камандавання ў Тулузе. Ён назваў вучэнні «стрэс-тэстам» для французскіх сістэм і нагадаў, што яны з'яўляюцца першымі для арміі Пятых рэспублікі і «нават першымі ў Еўропе». Паводле даных СМІ, у вучэннях таксама бяруць удзел Касмічныя сілы ЗША і касмічныя агенцтва Германіі.

На Гаваях абвясцілі рэжым надзвычайнага становішча

Губернатар Гаваі Давід Іге абвясціў аб уварэнні рэжыму надзвычайнай сітуацыі з-за шкоды, нанесенай раёнам штата моцнымі дажджамі і паводкамі. Адпаведную інфармацыю Іге апублікаваў на сваёй старонцы ў Twitter. Дадзена аб'ява дазволіць выкарыстоўваць дзяржаўныя фонды для аказання хуткай і эфектыўнай дапамогі пацярпелым, дадаў ён. Згодна з дакументам, складаная сітуацыя склалася ў рэгіёне з пачатку тыдня. Як чакаецца, цяжкія ўмовы надвор'я захаваюцца да 12 сакавіка. Мацней за ўсё пацярпелі акругі Маўі, Калавау, Каўаі, а таксама Ганалулу, адміністрацыйным цэнтрам якога з'яўляецца сталіца штата. «Перыяд аказання надзвычайнай дапамогі павінен распачацца неадкладна і працягвацца да 8 мая, калі не будзе спыненыя раней», — адзначаецца ў аб'яве губернатара.

Францыя праводзіць ваенныя вучэнні ў космасе

Французскія вайскоўцы прыступілі да вучэнняў у космасе. Гэта адбылося ўпершыню ў гісторыі Узброеных сіл краіны, паведалі французскія СМІ. Вучэнні маюць назву AsterX — у памяць аб першым французскім спадарожніку, які быў запушчаны ў 1965 годзе. Падчас манеўраў вайскоўцы

Міністэрства інфармацыі выказвае глыбокае спачуванне Алеці Аляксандраўне Ігнатавай, кансультанту інфармацыйна-аналітычнага ўпраўлення Міністэрства інфармацыі, у сувязі з напатакшым яе горам — смерцю БАЦЬКІ.

Цеплыня

ДАПАМОГІ ШМАТ НЕ БЫВАЕ

Як Мінская абласная арганізацыя Чырвонага Крыжа падтрымлівае людзей, якія маюць у гэтым патрэбу

Жыццё — непрадказальнае рэч. Сёння чалавек здаровы і шчаслівы, а заўтра лёс падкідае нечаканасці — захварэў, страціў кармільча сям'і, стаў інвалідам... Калі мы маладыя, то не задумваемся, што гады бягучы хутка і наперадзе старасць, а магчыма, і адзінота. І тады мы маем патрэбу не толькі ў матэрыяльнай дапамозе, але і ў маральнай падтрымцы.

Беларуская дзяржава ў асабе шматлікіх сацыяльных структур клопаціцца аб уразлівых катэгорыях грамадзян, якім дае льготы, прызначае пенсіі, накіроўвае на бясплатнае лячэнне і рэабілітацыю, аздараўленне ў санаторыях. Удзел у жыцці і лёсе абяздоленых людзей бяруць і грамадскія арганізацыі.

— Мы аказваем пасільную дапамогу людзям, якія знаходзяцца ў складаных жыццёвых абставінах. Чалавек павінен адчуваць падтрымку. Калі мы не можам з нейкіх прычын дапамагчы, то працуем над гэтым пытаннем, — кажа старшыня Мінскай абласной арганізацыі Беларускага Чырвонага Крыжа Людміла МУСЯНКОВА.

Формы работы з грамадзянамі разнастайныя, і з кожным годам яны ўдасканальваюцца, з'яўляюцца новыя.

— Дзейнасць Чырвонага Крыжа пачыналася з умяшчэння службы міласэрнасці, цяпер яна называецца медыка-сацыяльнай службай «Дапамога». Сёстры аказваюць медыка-сацыяльныя паслугі. Калі раней гэтым займаўся адзін чалавек, то цяпер сталі практыкаваць камандную работу — медыцынская сястра і валанцёры, уключаючы валанцёрскую каманду рэагавання. Гэта навучаны аказанню першай дапамогі і псіхасацыяльнай падтрымцы валанцёраў. Яны могуць кудысьці даставіць чалавека, напрыклад, у бальніцу, аказаць адрасную дапамогу, пасекчы і скласці дровы, пры-

несці лекі або прадукты. Такія валанцёрскія каманды рэагавання дзейнічаюць у Мінскім раёне і ў Барысаве. У абласным рэсурсным цэнтры яны павышаюць свой прафесійны ўзровень, а таксама ўдзельнічаюць у міжнародных мерапрыемствах, трэнінгах. Такіх добраахвотнікаў у вобласці 39 чалавек.

Напрыклад, у Мінскім раёне мужчына мае патрэбу ў гемадылізізе. Кожную пятніцу мае суботу валанцёры дастаўляюць яго на працэдур у абласную клінічную бальніцу, а пасля адвоззяць дамоў. На абслугоўванні ў абласной арганізацыі Чырвонага Крыжа ў асноўным толькі самыя цяжкія хворыя — інваліды першай групы, ляжачыя. У рабоце сяцёр міласэрнасці ёсць і вельмі цяжкія моманты — смерць падапечных...

— Медыка-сацыяльную службу неабходна развіваць, — лічыць Людміла Мусянкова. — Мы працуем у гэтым кірунку і думаем, як яе ўдасканаліць. Праблема ў тым, што не хапае фінансавання. Частка яго паступае дзякуючы ўзносам. Яшчэ адна крыніца фінансавання — дзяржаўныя заказы. Акрамя таго, мы пачалі пэўныя эксперыменты. Напрыклад, за кошт ахвяраванняў работнікаў БелАЗа ўвёлі дзве стаўкі для сяцёр па аказанні медыка-сацыяльных паслуг ветэранам працы гэтага прадпрыемства. На будоўлю завода і работу на ім прыехалі людзі з розных куткоў Саюза. Частка з іх засталася. Хтосьці моцна захварэў — яму неабходны догляд, але далёка не ўсе маюць сваякоў у Беларусі. Пытанне па аказанні такой паслугі разглядаем і за ААТ «Беларускакалій».

Як адзначыла мая суразмоўніца, у арганізацыі наладжана плённае супрацоў-

ніцтва з галоўным упраўленнем па ахове здароўя Мінаблвыканкама, падначаленымі яму раённымі структурамі. Ідуць насустрач і ў абласной, і ў раённых бальніцах. Цесныя кантакты таксама з абласным упраўленнем МНС. Па просьбе ратавальнікаў ашчынення валанцёры выяжджаюць шукаць тых, хто працуе без вестак, дапамагаюць грамадзянам у выпадку паводкі.

— Мне падабаецца, што калі не можам самі справіцца з сітуацыяй, то заўсёды вырочваюць нашы папечнікі. Шмат дапамогі не бывае, і чым больш арганізацыі будзе задзейнічана ў гэтым, тым лепш, — адзначае Людміла Мусянкова. — Добрыя адносіны ў нас з абласным упраўленнем МУС. Разам працуем з людзьмі, якія адбываюць тэрмін зняволення або выйшлі адтуль, дапамагаем людзям без пэўнага месца жыхарства. Апошнім часам у нас прайшла праграма, дзе тысячы нашых падапечных атрымалі сертыфікат на 130 ці на 135 рублёў. Гэта шматдзетныя сем'і, якія выходзяць чацвёрга і больш непаўналетніх; сем'і, дзе адзін з бацькоў або дзіця інвалід, або калі сям'я аказалася ў складанай сітуацыі.

А для былых зняволеных і асоб без пэўнага месца жыхарства ў абласной арганізацыі Чырвонага Крыжа выдалі адпаведна трыста трыста гігіенічных і прадуктовых набораў. Гэта падтрымае людзей, якія выйшлі на волю, шукаюць работу, як і тых, хто не мае свайго кутка.

— Вядома, мы вельмі ўдзячныя спонсарам, якія неабяжываюць да праблем уразлівых груп нашага грамадства. Адна кампанія практычна кожны тыдзень пастаўляе малочную прадукцыю, якая размяркоўваецца ў асноўным сярод бежанцаў, шматдзетных сем'яў, сем'яў, дзе ёсць інваліды. У кожным раёне створана такая база людзей, — канстатуе мая суразмоўніца. — А ў цэлым за пяць гадоў розныя віды дапамогі атрымала

ад 40 да 85 тысяч чалавек. Значную падтрымку нам аказвае шпіталь ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны. Галоўны ўрач Віктар Лішкаў па нашай просьбе бярэ на рэабілітацыю падапечных. Апошні раз там ляжалі два цяжкія інваліды з аграгарадка Ілля Вілейскага раёна. Ідзе нам насустрач і Мінская абласная клінічная бальніца.

— Людміла Сяргееўна, відаць, пандэмія каранавіруса змяніла формы вашай работы?

— Гэта праверка для ўсіх на людскае, падтрымку, узаемааруменне, неабяжываць. Самааддана працавалі нашы валанцёры: дастаўлялі прадукты, рэцэпты, лекі, гігіенічныя наборы, сродкі дэзынфекцыі. Усяго ж у нас задзейнічана каля 360 валанцёраў, асае яны застрахованыя. Кожны тыдзень аказваем каля 260 паслуг. 41 установа аховы здароўя і 27 інтэрнату ашчынення ад нас дапамогу ў выглядзе дэз-сродкаў, масак, апаратаў штучнай вентыляцыі лёгкіх.

— Ці шмат у вас наведвальнікаў, якія просяць дапамогі?

— Людзі да нас прыходзяць кожны дзень, вядзём іх улік, фіксуем просьбы ў спецыяльнай кнізе. Учора, напрыклад, прыйшоў студэнт з Кітая. Хлопец хоча стаць валанцёрам. Мы яго накіравалі ў Таварыства Беларускага Чырвонага Крыжа, таму што там ёсць міжнародны аддзел. Апошнім часам з'яўляецца вялікая колькасць тых, хто выйшаў з месцаў пазбавлення волі, людзей без пастаяннага месца жыхарства.

У Чырвоным Крыжы працуюць не абяжываюць да чужога гора людзі. Работа ў іх цяжкая. Бывае, здараецца і выгаранне. Таму Людміла Мусянкова заклапочаная тым, каб валанцёры і супрацоўнікі праходзілі рэабілітацыю, і вядзе размову аб гэтым з партнёрамі.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ЧАС ПАДУМАЦЬ ПРА АДПАЧЫНАК

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Летась у беларускіх санаторыях прайшоў аздараўленне і санаторна-курортнае лячэнне каля 800 тысяч чалавек. У тым ліку за кошт бюджэту — больш за 450 тысяч, а звыш 300 тысяч пуцёвак грамадзяне набылі за ўласны кошт. У больш паспяховым 2019 годзе ў санаторыях пабывала больш чым 1 мільён 300 тысяч чалавек.

ПРЫЯРЫТЭТ — ДЗІЦЯЧАМУ АЗДАРАЎЛЕННЮ

Прыярытэт у аздараўленні за кошт бюджэту летась традыцыйна аддаваўся дзецям. Больш за 80 % бюджэтных сродкаў было накіравана на іх аздараўленне і лячэнне. У 2020 годзе аздараўлены 173 тысячы дзяцей. Улічваючы той факт, што да 15 чэрвеня дзіцячыя лагеры таксама не працавалі, першая змена па сутнасці была страчана.

— Ніякіх планавых аб'ёмаў у аздараўленні дзяцей не даводзілася і не даводзіцца, мы працуем па заяўным прынцыпе на працягу некалькіх апошніх гадоў. Усе дзеці, якія маюць патрэбу ў аздараўленні, яго праходзяць. Попыт нарастаў да канца летняй кампаніі. У нас былі адзінаквыя завозныя выпадкі каранавіруснай інфекцыі, якія лалікаваліся ў кароткія тэрміны з мінімальнымі наступствамі. Ніякіх надзвычайных сітуацый (прытым, што ў лагерах пабывала 173 тысячы

чалавек) адзначана не было, — расказаў Геннадзь Балатоўскі.

У бгучым годзе ў аздараўленні дзяцей плануецца выйсці на аб'ёмы паспяховых гадоў. Напярэдадні правядзення летняга аздараўлення сабраны заяўкі па абласцях. Пажаданне пабываць у лагеры выказала больш чым 344 тысячы дзяцей.

НА МАЙ ЗАБРАНІРАВАНА БОЛЬШ ЯК ПАЛОВА МЕСЦАЎ

Зрэшты, паводле інфармацыі суразмоўніка, у санаторна-курортных лячэнні дарослых выпадкаў заражэння каранавіруснай інфекцыяй не было. Рэспубліканскі цэнтр штотдзёна маніторыць сітуацыю ў кожнай санаторна-курортнай установе, а іх сёння 106 амаль на 29 тысяч ложка-месцаў, і больш за 60 аздараўленчых устаноў.

На працягу першага квартала бгучага года запаяўняльнасць складае 60 %.

— Адзначаецца павелічэнне глыбіні продажаў пуцёвак на наступныя месяцы. На май сёння забраніравана больш за 50 % месцаў у санаторыях. Гэта выклікае аптымізм, спадзяёмся, што 2021 год будзе больш паспяховым і мы выйдзем на аб'ёмы, супастаўныя з папярэднімі перыядамі работы.

Сёння беларусы не маюць магчымасці выезду ў беларускія санаторыі за мяжой — у Юрмалу, Друскінінкі, Туапсе і Сочы.

Вызвалення грошы ідуць на набыццё пуцёвак на тэрыторыі Беларусі.

Для непрацуючых грамадзян (пенсіянераў і інвалідаў) летась было набыта каля 22 тысяч пуцёвак. У іх ліку каля 40 % інвалідаў і і іл груп. Яны ў адпаведнасці з заканадаўствам на 100 % рэалізуюць сваё права на санаторна-курортнае аздараўленне адзін раз на два гады. З году ў год расце колькасць устаноў, якія забяспечваюць доступ да сваіх паслуг інвалідам. Безбар'ернае асяроддзе маюць сёння каля 40 санаторыяў (для параўнання, яшчэ дзесцігоддзе таму налічвалася ўсяго два дзясяткі месцаў). Геннадзь Балатоўскі адзначае, што мэтанакіравана ўзмацняецца сістэма атэстацыі санаторыяў, дзе адным з крытэрыяў ацэнкі з'яўляецца наяўнасць безбар'ернага асяроддзя.

ЗАМЕЖНІКАЎ СТАЛА МЕНШ, АЛЕ ІХ ЧАКАЮЦЬ

Летась у Беларусі санаторна-курортнае лячэнне і аздараўленне прайшоў больш за 100 тысяч замежнікаў (у 2019-м — 242 тысячы). Больш за 90 % — грамадзяне Расіі. Выручка па экспарце паслуг скарацілася на 55 % і складала больш чым 95 мільёнаў рублёў.

— Казачь пра экспарт ва ўмовах закрытых граніц не вельмі карэктна. Але можна канстатаваць, што нават пры такіх абставінах мы дасягнулі нядарных паказчыкаў. У лютым у санаторна-курортных установах

адпачывала ад 800 да тысячы замежных грамадзян штотдзень, пры гэтым агульная колькасць усіх пастаняўцаў складае каля 15 тысяч, — падкрэсліў суразмоўнік.

Дарэчы, у перыяд навагодніх свят, калі запаяўняльнасць перавышала 80 %, колькасць замежнікаў была большая, чым на працягу ўсяго года.

— Прыцягненне экспарту — адна з прыярытэтных задач, і яна для нас актуальная. У паспяховыя гады ў нас адпачывала каля 240 тысяч замежных грамадзян, і мы бачым адэрмінаваныя попыт на гэты від паслуг. Мяркую, што з паліпшэннем эпідсітуацыі адновіцца турпакот, прычым не толькі з усходняга, але і заходняга напрамку, бо шмат было зроблена па лібералізацыі візавага рэжыму. І першыя водкуі, і вопыт наведвання грамадзянамі Заходняй Еўропы нашай краіны былі вышэйшыя.

ЦЭНЫ ПАВЫШАЦЬ НЕ БУДУЦЬ

Па выніках студзеня-лютага 2021 года кошт размяшчэння ў двухмесным нумары ў санаторыі з комплексам санаторна-курортных паслуг (лячэнне, пражыванне

і харчаванне) складаў 63,3 рубля за суткі.

— У параўнанні са снежнем 2020-га гэтая лічба нават на пару працэнтаў ніжэйшая. Таму сёння ва ўмовах паніжанага попыту і няпоўнага запаяўняльнасці цэны не павышаюцца і не будуць павышацца, — пракаментаваў Геннадзь Балатоўскі. — На працягу 2020 года дзякуючы цановай палітыцы, добрай рабоце маркетынгавых службаў, мы прыцягнулі беларусаў, чым кампенсавалі адсутнасць часткі замежнікаў. Цанавы крытэрыі спрыяў таму, што запаяўняльнасць была стабільная, цэны не павышаліся, санаторыі давалі зніжкі і праводзілі акцыі.

Геннадзь Балатоўскі расказаў, што сітуацыю з пандэміяй санаторыі выкарысталі для рамонту, рэканструкцыі і ўмацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы. У 2020 годзе на гэты мэты было затрачана 108 мільёнаў рублёў — амаль у 1,5 раза больш, чым пазалетаў.

— Штогод дадзёная лічба расла і ў 2019-м дасягнула максімуму — 78 мільёнаў рублёў. А ў 2020 годзе ў гэтым плане ўвогуле адбыўся значны прагрэс.

Алена КРАВЕЦ.

Імёны

Шыр ЧАРЫЕЎ:

«Я ЗАЎСЁДЫ ПА НАТУРЫ БЫЎ РАМАНТЫКАМ»

Пакуль многія «зоркі» падчас пандэміі застаюцца без работы і ўпадаюць у дэпрэсію, ён з зайздроснай хуткасцю выпускае новыя хіты, што скараюць сэрцы многіх слухачоў. Спявак Шыр Чар'еў, які з'ехаў з Туркменістана шмат гадоў таму вучыцца ў Мінск, раскажаў, як трапіў у беларускі шоў-бізнес, адкуль бярэ натхненне для сваіх песень і чым займаецца ў няпросты для артыстаў час.

— Як у вашым жыцці з'явілася музыка?

— У мяне вельмі творчая сям'я, таму з музыкай я пазнаёміўся яшчэ ў раннім дзяцінстве. Калі мне было гадоў пяць, а брату сем, бацькі паведалі нам, што мы будзем вучыцца іграць на музычных інструментах, і далі магчымасць самастойна выбраць: акордэон, фартэпіяна ці скрыпка. Не ведаю, што паўплывала на маё рашэнне ў тым узросце, але я абраў апошняе і асвойваў гэты інструмент з пяці да дзевяці гадоў. Шчыра кажучы, быў лайдаком і зусім не любіў вучыцца, таму скрыпку з часам «закінуў». Пазней самастойна асвоіў гітару і пачаў спяваць дваровыя песні, гэта была мяжа маёй музычнай кар'еры ў той час. Скончыўшы школу, я стаў перад сур'ёзным пытаннем, якое ўзнікае перад кожным

чалавекам у такім узросце, — выбарам месца паступлення. Пасля нядоўгіх роздумаў вырашыў прыехаць у Беларусь, вучыцца ў Мінску, абраўшы юрыдычны кірунак. Але працягваў іграць на гітары ў інтэрнаце, пакуль аднойчы не даведаўся, што ў адной музычнай студыі адбываецца набор у групу. Падумаўшы, вырашыў, што, паспрабаваўшы, нічога не страчу. Прышоў, мяне праслухалі і сказалі, што возьмуць салістам. Ведаецца, я спачатку нават знерваваўся, бо шоў на спробы ў групу і не зусім разумеў, хто такі саліст. Але цяпер ні пра што не шкадую.

— А калі адбылося першае прафесійнае выступленне?

— Не ведаю, наколькі яно было прафесійнае, але першае самае яркае і запамінальнае для мяне здарылася, калі вучыўся ў дзявятым класе. На адным з мерапрыемстваў я пазнаёміўся з народнай спявачкай Туркменістана Гульшат Гурдавай. Яна пачула, як я спяваю, увучыла, як танцюю, ёй спадабаліся мой голас і харэаграфічныя даныя, і яна прапанавала мне выступіць разам з ёй. А крыху пазней нават запрасіла паўдзельнічаць у здымках. Калі казаць пра Беларусь, то першы выхад на вялікую сцэну адбыўся ў 2006 годзе, калі я выпусціў сваю песню «Дэнс пад дажджом» і выступіў з ёй на «Песні года». Пасля пачалі запрашаць у многія тэлевізійныя праекты. З гэтага і пачалася мая кар'ера спевака.

(Заканчэнне на 12-й стар. «ЧЗ».)

Вострае пытанне

САЦЫЯЛЬНАЯ АДЗІНОТА ПРЫ МНОСТВЕ «СЯБРОЎ»

Ад чаго залежыць псіхалагічны дабрабыт дзяцей і падлеткаў?

Ілья скончыў школу з залатым медалём. Кажы, што заўсёды імкнуўся да высокіх адзнак, і ўсё яго акружэнне было падобнае: сябры матывавалі адзін аднаго. «Зараз я вучуся ва ўніверсітэце на другім курсе. Калі пачаў аналізаваць сваё жыццё, зразумець, што мы пастаянна знаходзімся ў нейкай гонцы, да чагосьці імкнёмся. Магчыма, гэта сіндром выдатніка, калі ты выконваеш заданне не на сто працэнтаў, а на сто дваццаць, калі табе шкада марнаваць свой час на адпачынак, — разважае юнак. — У адзінаццатым класе мяне запрасілі паглядзець фільм, а мне здавалася неразумным выдаткоўваць на гэта аж дзве гадзіны свайго часу. У выніку — пастаяннае напружанне, трывожнасць, калі ты не ўзнагароджваеш сябе за тое, што зрабіў, а працягваеш думаць, што трэба рабіць больш для сваёй будучыні. Цяпер я займаюся валанцёрствам і роўным кансультаваннем падлеткаў па ініцыятыве ЮНІСЕФ. Бачу, што з аналагічнымі праблемамі сутыкаюцца многія. У сацыяльных сетках пастаянна кажуць: трэба быць прадуктыўнымі, не ленавацца, больш працаваць над сабой. У школе таксама ідзе толькі адзін пачынак — неабходна вучыцца на «дзясяткі» і быць найлепшымі. Да школьнага псіхолога я звяртаўся толькі аднойчы, яшчэ ў пятым класе, але ў далейшым гэты спецыяліст не выклікаў у мяне даверу, разглядаў яго выключна як памочніка педагога-арганізатара ў школе, таму звяртаўся да іншага псіхолога. Я лічу, што падлеткі павінны адчуваць, што іх жыццё — у іх руках. Трэба жыць, як душа жадае і знаходзіць «залатую сярэдзіну», а не ўпадаць у крайнасці».

(Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

МАДЭЛЬ НАТУРАЛЬнай ПРЫГАЖОСЦІ,

ці Як дамагчыся поспеху ў гэтай прафесіі

Шаснаццацігадовая Волга ГРЭЧНАЯ з Івацэвіч — прафесійная мадэль. Некалькі гадоў таму рэкруцеры вядомага агенцтва Fashion models заўважылі яе, зацікавіліся і запрасілі да сябе на сумоўе. Пагутарыўшы, прапанавалі школьніцы падпісаць кантракт. Бацькі дачку падтрымалі, — і зараз адзінаццацікласніца паспяхова сумашчае вучобу і любімы занятак.

— Мэтанакіравана стаць мадэллю не планавала. Калі мне было 14 гадоў, я была падпісана на профіль майго цяперашняга мадэльнага агенцтва ў Instagram, але нават падумаць не магла, што яно ім з'яўляецца. Мне проста падабаліся іх фатаграфіі. Праз некаторы час мой акаўнт у сацсетцы выпадкова заўважылі і запрасілі ў офіс на сумоўе. Неўзабаве пачаліся першыя тэставыя фотасесіі, мне ва ўсім дапамагалі, вучылі дэфіліраваць, пазіраваць. Усяго за некалькі тыдняў я дадалася аб усім, пра што павінна ведаць мадэль. Тады не цалкам разумела, што з сябе ўяўляе гэтая прафесія, але хутка загарэлася ідэяй развівацца ў гэтым кірунку і стаць паспяховай у мадэлінгу.

(Заканчэнне на 5-й стар. «ЧЗ».)

САЦЫЯЛЬНАЯ АДЗІНОТА ПРЫ МНОСТВЕ «СЯБРОЎ»

(Заканчанне.
Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Яшчэ адзін роўны кансультант ЮНІСЕФ, п'ятнаццацігадовая Валянціна, па просьбу расказаць, з якімі псіхалагічнымі праблемамі сутыкаецца моладзь, адказала: «Гэта эйдзізм — дыскрымінацыя чалавека або групы людзей па ўзроставай прыкмеце. Дзеці і падлеткі вельмі часта чуюць фразы: «Ты яшчэ не дарос...», «У тваім узросце я...», «Ты ў жыцці яшчэ нічога не разумееш» і гэтак далей. Варыяцый шмат, але сутнасць адна. Падлеткі ў большай ступені, чым іншыя, залежаць ад меркавання навакольных, і ў першую чаргу, ад меркавання бацькоў. І калі тыя не ўспрымаюць іх усур'ёз, то ўсе свае ідэі і праекты яны адкладваюць на доўгі час. Адзінае жаданне ў іх — хутчэй стаць старэйшымі, але пэтым здараецца выгаранне... Я лічу, што школьныя псіхологі вельмі дапамагаюць, калі даюць дзіцяці зразумець, што яго ідэі важныя менавіта тут і цяпер, незалежна ад узросту... А калі дыскрымінацыя ідзе з боку настаўніка, псіхологі таксама могуць дапамагчы школьнікам. У мяне не было асабістага досведу звароту да школьнага псіхолога, таму што прысутная страх публічнасці. Абцяжана анімімансць была толькі на словах. Мы ўсе ведалі, хто з нашага класа ці з нашай паралелі звяртаўся да псіхолога, больш за тое, інфармацыя, якой вучань дзяліўся са спецыялістам, потым агучвалася ў класе, напрыклад, калі ў сямі дзіцяці былі праблемы...»

ПРЫЧЫНЫ СУЦЫДАЛЬНЫХ ДУМАК

Псіхалагічны дабрабыт дзяцей і дапамога непаўналетнім у крызісных сітуацыях аказаліся ў цэнтры ўвагі круглага стала, арганізаванага Беларускай дзяржаўнай псіхалагічнай універсітэтам імя М. Танка сумесна з Дзіцячым фондам ААН (ЮНІСЕФ) у Беларусі.

З 2020 года ЮНІСЕФ разам з БДПУ пры падтрымцы Міністэрства адукацыі рэалізуюць праект «Псіхалагічны дабрабыт школьнікаў: прафілактыка суцыяльных паводзінаў і дапамога ў крызісных сітуацыях».

— Летас з-за пандэміі шмат дзяцей у свеце не наведвалі школы месцамі, не сустракаліся са сваімі ровеснікамі, яны бачылі, як іх бацькі змагаюцца за дабрабыт сям'і і страчвалі сваіх блізкіх. У Беларусі быў больш ліберальны падыход і школы не зачыняліся, тым не менш, няма сумненняў, што на псіхалагічны стан дзяцей і маладых людзей пандэмія ўсё ж такі паўплывала, — падкрэслівае **прадстаўнік ЮНІСЕФ у Рэспубліцы Беларусь Таццяна РАДАЧАЙ**. — Праблемы ніколі не ўзнікаюць на пустым месцы. Таму спецыялісты, якія ўзаемадзейнічаюць з дзецьмі і падлеткамі, павінны ведаць, што трэба разумець пад нармальнымі паводзінамі, а што выходзіць за нормы і павінна насцярожыць. Дзеці могуць быць ахвярамі гвалту, пакутаваць, калі бацькі скасавалі свай шлюб, ад страты членаў сям'і, дамашняга гадванца і гэтак далей. Яны могуць пераадолець адну-дзве такія падзеі, але калі іх тры і больш, самастойна, без нашай дапамогі, падлеткам справіцца будзе праблематычна.

У 2018—2019 гадах у Беларусі праводзілася сацыялагічнае даследаванне праблем псіхічнага здароўя і суцыяльных паводзінаў моладзі і падлеткаў. У апытанні ўзялі ўдзел 3600 чалавек ва ўзросце ад 14 да 19 гадоў са 156 устаноў адукацыі розных тыпаў з усіх рэгіёнаў краіны.

— У ходзе даследавання ўдалося высветліць, што больш за 18 працэнтаў падлеткаў і моладзі мела прыкметы дэпрэсіўнай сімптаматыкі, і кожны чацвёрты задумаўся пра суіцыд, — паведамляе **спецыяліст ЮНІСЕФ па маніторынгу і ацэнцы Уладзімір ВАЛЕТКА**. — У 18 працэнтаў апытаных думка пра самагубства прыходзіла аднойчы, а ў 8 працэнтаў — неаднаразова. Асноўнымі прычынамі суцыяльных думак у падлеткаў з'яўляюцца пачуццё адзіноцтва (49,2 працэнта), канфлікты з бацькамі (43,4 працэнта), немагчымасць знайсці сваё месца ў жыцці (36,3 працэнта), няшчаснае каханне (29,9 працэнта), праблемы з вучобай (26,4 працэнта), канфлікты з аднагодкамі (амаль 19 працэнтаў), страта блізкага чалавека (17 працэнтаў).

Было ўстаноўлена, што шанцы з'яўлення суцыяльных думак у 3,6 раза вышэйшыя, калі ёсць прыкметы дэпрэсіі, у 1,8 раза вышэйшыя, калі падлетак сутыкнуўся з фізічным гвалтам, у 1,6 раза — у выпадку псіхалагічнага гвалту, у 2,4 раза — у дзюч-падлеткаў, у 1,9 раза — пры ўжыванні алкаголю і ў 3,8 раза вышэйшыя ў хлопцаў-падлеткаў, якія знаходзяцца ў напружаных адносінах з бацькамі. Між іншым, шанцы на з'яўленне дэпрэсіўнай сімптаматыкі таксама вышэйшыя ў дзюч-падлеткаў (у 1,6 раза) і ў хлопцаў, якія канфліктуюць з бацькамі (у 2,7 раза). А калі падлеткі не ведаюць, чаго хочучь дасягнуць у жыцці, рызыка з'яўлення дэпрэсіўнай сімптаматыкі ў іх вышэйшая ўдвая.

СПАСАБ БЫЦЬ ПАЧУТЫМІ

— Сучасныя падлеткі шмат часу праводзяць у віртуальнай рэальнасці, дзе ў іх шмат «сяброў», але пры гэтым яны застаюцца ў сацыяльнай адзіноце, — канстатуе **загадчыца кафедры сацыяльнай і сямейнай псіхалогіі Інстытута псіхалогіі БДПУ, кандыдат псіхалагічных навук Наталля ПУЗЫР'ВІЧ**. — З віртуальнымі сябрамі няма вопыту агульных спраў, на іх немагчыма абалерцы. У сацыяльнай сетцы лёгка дабавіць кагосьці ў сябры і таксама лёгка з іх выдаліць. А ў рэальным жыцці ўсё зусім не так: людзі не адпавядаюць тваім чаканням, для таго каб сябраваць, трэба быць гатовымі, што іншы чалавек на цябе непадобны. Трэба пераадолець цяжкасці непаразумення, уваходжання ў кантакт, падтрыманна адносінаў.

Да таго ж у віртуальнай рэальнасці дзеці атрымлівае шмат інфармацыі, якую яны не можа крытычна ацэньваць. Калі дзіця знаходзіцца ў сёўце ад чатырох гадзін і больш, гэта можа прыводзіць да фарміравання дэпрэсіўных тэндэнцый і ў далейшым да суцыяльных намераў. Ёсць адпаведнае даследаванне на гэты конт. Але, напэўна, што ў падлеткаў, якія сутыкаюцца з суцыяльнымі думкамі і намерамі, няма ні мэты, ні жадання, ні

інтарэсу сыходзіць з жыцця. Для многіх з іх заявы, якія папярэднячэ суцыяльнай спробе, пра тое, што «жыць нецікава», «а ці патрэбна ўвогуле жыць», — гэта спосаб быць пачутымі іншымі, сказаць усё, што я адзі! Праблемы, якія дарослымі ўспрымаюцца як нязначныя, для падлеткаў могуць стаць штуршком да трагедыі. Таму вельмі важна з імі размаўляць, цікавіцца, што адбываецца, як ты гэта разумееш, што ты адчуваеш?

Калі настаўнік бачыць, што паводзіны падлетка рэзка змяніліся, ён быў вясёлы, актыўны, а цяпер пагаржаецца ў сябе, адасабляецца ад ровеснікаў, гэта павінна стаць

Фота з адрываў крыніцы.

тыважным сігналам. Ніводная змена не павінна заставацца без увагі. Трэба даць яму зразумець, што любая праблема — важная, але яна вырашальная, а мы знаходзімся тут, побач, каб дапамагчы. Трэба выступаць буферам паміж падлеткам і яго страхам. Падлетак павінен адчуваць сваю неабходнасць іншым, тады ў яго не будзе сумненняў у каштоўнасці ўласнага жыцця. Дарослыя павінны прымаць яго такім, які ён ёсць. І ў падлетка павінна быць права на памылку...

АПОШНЯЯ КРОПЛЯ

У якасці прыкладу таго, як здараюцца непараўняўны трагедыі, прывядзем выпадкі, якія адбыліся ў рэальнасці.

Дзве адзінаццацігадовыя дзюччынкі пачалі сустрэкацца з хлопчыкам. Далей — канфлікт і першае расстанне. Адна сяброўка прапанавала другой сключыць з воданарпной вежы. Першая здзейсніла смротны скачок. Другая дзюччынка, якая засталася жывая, пазней расказала — яна ўспрымала ўсё як жарт і не думала, што яе сяброўка гаворыць усур'ёз і сапраўды збіраецца сключыць...

А вось яшчэ адзін трагічны выпадак. П'ятнаццацігадовы падлетак, шостае дзіця ў сям'і, што знаходзілася ў сацыяльна небяспечным становішчы з прычыны алкагалізму бацькоў. У час летніх канікулаў юнак працаваў жывёлаводам. Ён ніколі не знаходзіўся на ўліку ні ў наркалогіі, ні ў псіхіятрыі, але аднойчы яго знайшлі ў пяці ў гаспадарчай пабудове. Дарэчы, падлетка паведаміла, што яе сын ніколі ні з кім не канфліктаваў і не меў ворагаў. Сябры і аднакласнікі казалі пра хлопца толькі добрае. А сястра расказала, што за дзень да трагедыі маці з сужыцельнем ужывалі спіртныя напоі, калі брат запытаўся, куды зніклі яго новыя тобы. Ён набыў іх за свае грошы. Маці стала крычаць, сказала, што не ведае, а потым схпіла куртку, якую сын набыў ёй таксама за самастойна за-

роблення грошы, і кінула яе ў печку. На наступны дзень здарылася трагедыя. Судовыя эксперты прыйшлі да заключэння, што ў момант, які папярэднячэ суіцыду, у дзіцяці не было псіхічнага расстройтва. Фактычна яно знаходзілася ў хрысціянскай псіхатраўмуючай сітуацыі, якая развілася па прычыне «апошняй кроплі». Такой кропляй і стаў канфлікт з маці...

— Суіцыд бывае імпульсіўным парывам, але часцей за ўсё суіцыдальныя паводзіны праходзяць шэраг стадыяў, якія не заўважаць навакольным практычна немагчыма. Для прафілактыкі суіцыдаў нельга дзейнічаць паасобку: ура-

чы самі па сабе, а педагогі самі па сабе, — падкрэслівае **намеснік глаўнога ўрача Мінскага гарадскога клінічнага дзіцячага псіхіятрычнага дыспансера (у мінулым судовы эксперт-псіхіятр) Таццяна КРЫНЧЫК**. — Суіцыдальныя паводзіны дзяцей, які правіла, не звязаны з наяўнасцю ў іх нейкіх псіхічных расстройтваў. Дзеці, якія здзейснілі завершэнны суіцыд, у 90 працэнтах выпадкаў ніколі не звярталіся па спецыялізаваную дапамогу і не былі на прыёме ні ў псіхолога, ні ў псіхіятра. У абсалютнай большасці выпадкаў прычынай суіцыдальных паводзінаў у дзяцей і падлеткаў становіцца нейкія сітуацыйныя разкці прытэсту. У 80 працэнтах выпадкаў прычына — складаныя ўнутрысямейныя адносіны і канфлікты.

Спецыяліст звяртае ўвагу на тое, што ў дзяцей да 12—13 гадоў няма разумення незваротнасці таго, што адбываецца. Яны недацэньваюць смяротную небяспеку як ад вышыні, так і ад таблетака. Некаторыя разважаюць прыкладна так: «Вось буду я ляжаць у труне, і тады мая маці нарэшце зразумее, якая я добрая і прыгожая...» Але найбольш суіцыдальна небяспечны ўзрост — 15—17 гадоў.

— Для нас вялікай праблемай з'яўляецца стыгматызацыя псіхіятрычнай службы, бо многія бацькі лічаць, што калі дзіця прыйшло на прыём да псіхіятра, то гэта абавязкова адаб'ецца на яго далейшым лёсе: паступленні ў ВУН, кар'еры, атрымання праваў кіроўцы і іншых сацыяльных аспектах. Што дзіця будзе пастаўлена на ўлік, аб гэтым паведамаць у школу... Але ніякімі звесткамі пра сваіх пацыентаў мы ні з кім не дзелімся, — запэўнівае Таццяна Крынчык. — Больш за тое, бацькі могуць звярнуцца да спецыяліста аніміна. Галоўнае — каб пры ўзнікненні праблемы яны дайшлі да нашай службы, і ў гэтым могуць дапамагчы педагогі падказаць ім, як дзейнічаць і куды звяртацца. Да дасягнення дзіцем 14 гадоў яно можа быць абследа-

вана псіхіятрам толькі са згоды бацькоў або асоб, якія іх замяняюць. А пасля 14 гадоў падлетак мае права самастойна звярнуцца да спецыяліста, не гаворачы пра гэта сваім бацькам.

КРУГЛАСУТАЧНАЯ ДАПАМОГА

Больш як дваццаць гадоў у краіне працуе тэлефон даверу для дзяцей і падлеткаў + 375 17 263 03 03, а з 2017 года яшчэ і рэспубліканская Дзіцячая лінія дапамогі 8-801-100-16-11. Фактычна гэта дзве дыстанцыйныя службы аказання экстраннай псіхалагічнай дапамогі.

— Тэлефон даверу адпавядае ўсім крытэрыям выпадковага спадарожніка: дзіця не бачыць спецыяліста, яго таксама не бачаць, сябе неабавязкова называць, можна размаўляць аніміна пад выдуманым імем, таму прасцей даверыць сваю праблему, падзяліцца з чужым чалавекам сваімі сумненнямі і страхамі, — кажа **загадчыца псіхалагічнай лабараторыі Мінскага гарадскога клінічнага дзіцячага псіхіятрычнага дыспансера Вольга НАВУМЕНКАВА**. — Тэлефон працуе кругласутачна, аніміна, а ў ролі кансультанта выступаюць медыцынскія псіхологі. Галоўная і задача — зняць псіхэмацыянальнае напружанне. Тэлефануюць падлеткі ў крызісній сітуацыі, якія адчуваюць невыносны псіхалагічны боль і неабходнасць у жывой чалавечай падтрымцы. Кансультант, даючы падлетку магчымасць выказаць свае пачуцці, аказвае яму крызісную падтрымку.

Толькі за студзень гэтага года на тэлефон даверу паступіла дваццаццаць званкоў з нагоды суцыяльных думак і намераў, а на Дзіцячую лінію дапамогі — чатыры такія звароты. 16 падлеткаў знаходзіліся ў крызісе, з іх чатыры потым прыйшлі на вочны прыём да спецыялістаў. 30 званкоў на абедзвюх лініях былі звязаны з той ці іншай формай гвалту ў дачыненні да дзіцяці. Здараецца, што дзіця, якое тэлефануе, не агучвае сапраўдную прычыну свайго званка, расказвае выдуманыя гісторыі, але нават у гэтым выпадку спецыяліст можа зразумець, што яго насамрэч хвалюе. Псіхалагам важна, каб дзіця само разабралася, што з ім адбываецца, само прыняло рашэнне і было гатовая несці адказнасць за свае ўчынкы і выбар.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Найбольш распаўсюджанымі прыкметамі суцыяльных паводзінаў з'яўляюцца:

- дэпрэсія;
- агрэсіўнасць;
- парушэнне апетыту;
- раздача падарункаў навакольным;
- перамены ў паводзінах і іншыя.

Насцярожыць павінны наступныя выказванні дзіцяці:

- «Хачу памерці!»;
- «Ты мяне больш не убачыш!»;
- «Я гэтага не вытрымаю!»;
- «Хутка ўсё гэта скончыцца!»;
- «Ніхто з жыцця яшчэ жывым не сыходзіў!»;
- «Калі з ёй штосці здарыцца, то я не выжыву, а пайду ўслед за ёй!»;
- «Калі ён мяне разлюбіць, я перастану існаваць!» і падобныя.

Центр Промышленной Оценки
• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5
Продавец	ОАО «Управляющая компания холдинга «Бобруйскграмота», Могилевская обл., Бобруйск, ул. Шинная, 5
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46
Адрес ЭТП	www.ipmtorgi.by
Предмет электронных торгов	
Лот № 1 Месторасположение: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13	
Производственная база в составе: производственный корпус ГСПКБТ № 1 (инв. № 710/С-13026, 2980,4 кв. м), здание склада нефтепродуктов (инв. № 710/С-13003, 86 кв. м, составные части: пристройка), здание автомобильных весов (инв. № 710/С-13004, 29 кв. м), площадки и проезды (инв. № 710/С-74589, 6580 кв. м, составные части: площадки бетонные, дорожка, асфальтобет. площадка и проезд), ограждение территории (инв. № 710/С-80801, 350,45 кв. м, составные части: ограждения наружное металл. корпуса, внутрен. территории, площадки для мусора (деревян), ограждение (контейнер с отходами), система пожаротушения (инв. № 00826).	
Сведения о земельном участке: пл. 1,4348 га предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания зданий и сооружений производственного назначения. Ограничения (обременения) прав: сервитут	
Обременения: на территории лота № 1 расположено защитное сооружение гражданской обороны, которое не входит в состав лота. После продажи земельный участок будет разделен в долях с установлением сервитута	
Начальная цена лота № 1 с НДС 20 %	– 918 295,70 бел. руб. (снижена на 30 %)
Лот № 2 Месторасположение: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13	
Здание инженерного корпуса (инв. № 710/С-2146, 4561,3 кв. м, составные части: автостоянка личного автотранспорта, лифты), площадки и проезды (инв. № 710/С-80804, 510 кв. м), внутриплощад. сети хозфекал. канализации (инв. № 710/С-80813, 667,6 кв. м), сети водоснабжения (инв. № 710/С-80814, 445,1 кв. м), теплообменник (инв. № 70156), теплообменник ПВВ-07*114*2000 (инв. № 70154), теплосчётчик ТЭРМ-02-6 (инв. № А4006), регулятор температуры (инв. № 70157), электр. сети и учет (инв. № 70180)	
Обременения: здание здания частично сданы в аренду. Здание инженерного корпуса находится в залоге у ОАО «Белгоспромбанк». Более подробную информацию можно узнать у организатора аукциона	
Начальная цена лота № 2 с НДС 20 %	– 1 472 064,79 бел. руб. (снижена на 30 %)
Лот № 3 Месторасположение: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, д. 13	
Здание столовой с конференц-залом (инв. № 710/С-5685, 1934 кв. м), площадки и проезды (инв. № 710/С-80806, 466 кв. м, составные части: площадки, дорожки, клумба, ограждение), холод, агрегат АРХ-5 (инв. № 44047), КТП-28 (инв. № 09224)	
Обременения: здание столовой и конференц-зала находится в залоге у ОАО «Белгоспромбанк». Более подробную информацию можно узнать у организатора аукциона	
Начальная цена лота № 3 с НДС 20 %	– 609 436,80 бел. руб. (снижена на 20 %)
Сведения о земельном участке по лотам № 2 и № 3: пл. 1,0839 га предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания зданий и сооружений производ. назначения. Ограничения (обременения) прав: после продажи земельный участок будет разделен в долях с установлением сервитута	
Лот № 4 Месторасположение: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Шинная, 3-3	
Помещение столовой (инв. № 710/Д-68145, 2205,2 кв. м, составные части и принадлежности: мощение асфальто-бетонное)	
Сведения о земельном участке: пл. 0,1656 га предоставлен продавцу на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания зданий и сооружений производственного назначения. Ограничения (обременения) прав: после продажи будет установлен сервитут	
Начальная цена лота № 4 с НДС 20 %	– 510 560,00 бел. руб. (снижена на 20 %)
Задаток по лотам № 1 и № 2 – 1 %, по лотам № 3 и № 4 – 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с ВУ60ВВВ30120191021390001001 в ОАО «Белинвестбанк» г. Минск, БИК ВЛБВВУ2Х, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»	
Срок подписания договора купли-продажи: 30 (тридцать) рабочих дней после проведения аукциона	
Условия оплаты предмета электронных торгов	
Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 % в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи	
Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов, установлен регламентом электронной торговли площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by	
Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить установленное вознаграждение в течение 3 (трех) рабочих дней после проведения электронных торгов	
Извещение о проведении преддисконтных электронных торгов опубликовано в газете «Звязда» от 16.02.2021	
Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона	
Дата и время начала и окончания электронных торгов	Начало торгов: 11.00 24.03.2021. Окончание торгов: 12.00 24.03.2021. Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов
Дата и время окончания приема заявок	Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 22.03.2021 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by
Контактные телефоны: +375 17-373-21-33; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by	

«Ступень Ведаў»

ДАКТАРЫ НАВУК ПАМАЛАДЗЕЛІ

У 2020 годзе Вышэйшая атэстацыйная камісія прысудзіла навуковую ступень 347 саіскальнікам: ступень доктара навук атрымалі 40 чалавек, а кандыдата навук — 307. Як раскажаў журналістам намеснік старшыні Вышэйшай атэстацыйнай камісіі Кірыл ДАБРЭГА, па колькасці прысуджаных вучоных ступеняў пераважае медыцынская галіна: летась там было абаронена 67 дысэртацый (або 19,3 працэнта ад агульнай колькасці). У тэхнічных навуках абаронена 65 навуковых работ, эканамічных — 38, фізіка-матэматычных — 34, філалагічных — 24 работы, педагогічных — 20 і г. д.

Таксама ўладальнікамі навуковай ступені сталі 34 замежныя вучоныя з дзевяці краін: Кітая, Расіі, В'етнама, Лібіі, Украіны, Венесуэлы, Грузіі, Казахстана і Туркменістана. Найбольшая колькасць замежнікаў, якія абаранялі ў Беларусі, былі грамадзянамі КНР (16 чалавек).

Сярэдні ўзрост саіскальніка вучонай ступені склаў 35,5 года для кандыдатаў навук і 49,8 года — для дактароў навук. — Летась упершыню ўзрост саіскальнікаў ступені доктара навук стаў менш за 50 гадоў, — падкрэсліў Кірыл Дабрэга.

Калі глядзець дынаміку за апошнія пяць гадоў, то колькасць абароненых работ зменшылася. Для параўнання: у 2019 годзе вучоную ступень прысудзілі 397 саіскальнікам (ступень доктара навук атрымалі 39 чалавек).

Вучонае званне прафесара ў 2020 годзе прысвоена 31 саіскальніку, дацэнта — 313 (у 2019 годзе — 391 і 351 адпаведна). Летась ВАК не зацвердзіў 27 дысэртацый (у 2019 годзе — 47), з іх 19 былі зняты саіскальнікамі самастойна для даражчых. 8 дысэртацый (з іх адна доктарская і сем кандыдацкіх) былі адхілены

Прэзідыюмам ВАК у выніку правядзення адпаведнай экспертызы. Па адной доктарскай і пяці кандыдацкіх дысэртацыях Прэзідыюмам ВАК ствараліся камісіі для ўсталявання фактаў некарэктнага запазычання матэрыялаў, уключаных у іх. Па прадстаўленні камісіі дзве кандыдацыі былі знятыя з разгляду з правам паўторнай абароны не раней чым праз пяць гадоў. «Гэта даволі жорсткая мера, але пытанні фальсіфікацыі, падлогу і некарэктнага запазычання з'яўляюцца пры падрыхтоўцы дысэртацый надзвычай важнымі», — падкрэсліў Кірыл Дабрэга.

Дысэртацыі адхіляліся ў сувязі з адсутнасцю навуковых навізны прадстаўленых вынікаў, а таксама спасылка на аўтара і крыніцу пры выкарыстанні матэрыялаў і вынікаў, якія належыць іншым даследчыкам. На адмоўныя рашэнні Прэзідыума ВАК у 2020 годзе было пададзена 8 апеляцый, з іх задаволена адна (у 2019 годзе было 12 апеляцый, а задаволена адна — па доктарскай дысэртацыі).

Па стане на 31 снежня ў краіне дзейнічалі 135 саветаў па абароне дысэртацый: з іх 103 — па абароне і доктарскіх, і кандыдацкіх работ. Як заўважыў намеснік старшыні ВАК, іх колькасць назначна зменшылася, што звязана і са змяншэннем колькасці навуковых работ, якія абараняюцца, і з барацьбой за якасць.

Вышэйшая атэстацыйная камісія аддае вялікую ўвагу якасці работы саветаў па абароне дысэртацый. У сувязі з парушэннем парадку прадстаўлення і абароны дысэртацый, неадпаведнасці складу саветаў патрабаванням нарматыўных актаў і адсутнасці абароненых дысэртацыйных работ калегія ВАК прыняла ў 2020 годзе рашэнне аб спыненні работы сямі саветаў па абароне дысэртацый (па тэхнічных, фармацэўтычных, псіхалагічных, сельскагаспадарчых і юрыдычных навуках).
Надзея НІКАЛАЕВА.

«Увага, Віктарына!»

Гісторыя газеты — гісторыя моладзі

Напярэдадні юбілею «Чырвонай змены» давайце паспрабуем прыгадаць цікавыя старонкі з жыцця газеты. Упоўнены, што даўнія сябры і нашы калегі, якія працавалі ў ёй, лёгка знойдуць адказы на пытанні віктарыны. Таксама падказкі мы дадзім на сайце «Звязды» — з 13 сакавіка запустым праект «Гісторыя газеты — гісторыя моладзі».

1. Першы нумар пабачыў свет 21 красавіка 1921 года. Газета друкавалася да II Усебеларускага з'езда камсамола. Назва была пададзена ў прамяжыць узыходзячага сонца, а які яшчэ малюнак размяшчаўся на лагатыпе газеты?
  2. Спачатку газета выхадзіла на рускай мове. У якім годзе «Красная змена» стала «Чырвонай змай»?
  3. У 1923—1925 гадах рэдактарам газеты была Сафія Фрай. Акая жанчына рэдагавала «Чырвонку» ў 80-х гадах?
  4. Юбілею «Чырвонай змены» было перанесена на 10 мая. Чаму?
  5. Самая незвычайная і далёкая камандзіроўка «Чырвонкі» была здзейснена ў 1975 годзе. Каму было ўручана камандзіровачнае пасведчанне і дзе яно пабывала?
- Адказы прымаюцца да 21 красавіка, пераможцаў чакаюць прызы. Адказы накіроўвайце або пісьмова на адрас рэдакцыі, або на сайт «Звязды». Абавязкова ўказвайце кантактныя даныя.

«Прастора мэтанакіраваных»

Ведаеш кітайскую мову? Прадэманструй!

Чацвёртакурснік філалагічнага факультэта БДУ Мікіта Баравік перамог на Рэспубліканскай студэнцкай алімпіядзе па кітайскай мове.

Дыпламам другой ступені ўзнагароджана студэнтка Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта Дар'я Пухальская. На трэцім месцы размясцілася чацвёртакурсніца факультэта міжнародных адносін БДУ Валерыя Хмяльніцкая і студэнты МДЛУ Іван Балашаў і Аляксандр Шымановіч.

Усяго ў алімпіядзе ўзялі ўдзел 125 студэнтаў ВНУ і слухачоў курсаў перападрыхтоўкі настаўнікаў кітайскай мовы Рэспубліканскага інстытута кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ. Сярод іх прадстаўнікі БДУ, МДЛУ, БДПУ імя М. Танка, БДУФК, БДЭУ, МДУ імя А. Куляшова, ГрДУ імя Янкі Купалы,

Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П. М. Машэрава і Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Лінгвістычная алімпіяда праходзіла ў два этапы: пісьмовы і вусны. Акрамя выпрабаванняў па граматыцы, лексіцы, іераргіфіцы кітайскай мовы і перакладзе, для удзельнікаў былі падрыхтаваны новыя заданні па лінгвакаіназнаўстве. Ім трэба было перакладваць веды па гісторыі і культуры Кітая, а таксама напісаць эсэ з выкарыстаннем зададзеных ключавых слоў. Па выніках пісьмовага этапу былі адобраны 20 удзельнікаў. Ім трэба было адказаць на два пытанні па прапанаванай тэме і апаіца відаз пасля яго прагляду.

Арганізатарамі спаборніцтваў выступілі Міністэрства адукацыі Беларусі і Рэспубліканскі інстытут кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ. Інфармацыю пра пераможцаў алімпіяды аргкамітэт накіруе

У спецыяльнай фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэцаў і студэнтаў.
Надзея НІКАЛАЕВА.

«Традыцыі»

ПРЫНАЛЕЖНАСЦЬ ДА БРАЦТВА

У студэнтаў-мытнікаў БДУ з'явілася карпаратыўная фуражка

Яна выканана ў белым колеры, які сімвалізуе маладосць, з аksamітным зялёным акашам (традыцыйным для мытнай геральдыкі). На фуражцы размешчаны кант цёмна-сіняга карпаратыўнага колеру БДУ і кукарда з эмблемай кафедры мытнай справы. Галаўны ўбор стаў атрыбутам студэнтаў-першакурснікаў, якія будуць насяць яго на розных ўніверсітэцкіх культурных і ўрачыстых мерапрыемствах.

Ідэя ўвядзення традыцыі вядомага атрыбута належыць загадчыку кафедры мытнай справы факультэта міжнародных адносін БДУ Віктару Астрогу, а ўвасобілі яе ў жыццё работнікі беларускай фабрыкі галаўных убораў «Людміла».

З 2000 года кафедрай мытнай справы БДУ падрыхтавана больш за 900 высокакваліфікаваных спецыялістаў. Для навучання студэнтаў рэгулярна прыцягваюцца практыкі, частка выкладчыкаў мае вопыт службы ў мытных органах Беларусі. Выпускнікі працуюць у мытных органах і ў сферы міжнароднай лагістыкі.

Традыцыя нашэння фуражка як аднаго з прадметаў студэнцкай уніформы нарадзілася ва ўніверсітэтах Германіі ў XVIII стагоддзі. Па колеравай гаме галаўнога ўбору і наяўнасці на ім дадатковых элементаў (стужак, значкоў) можна было вызначыць прыналежнасць да таго ці іншага студэнцкага брацтва.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by			
Продавец	ОАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ЕРИП», г. Минск ул. Толстого, д. 6, 3-й этаж, к. 303			
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. www.ipmtorgi.by			
Предмет электронных торгов: серверное оборудование, бывшее в употреблении				
Лот №	Наименование, модель	Местонахождение	Инвентарный номер	Начальная цена (с НДС 20%), бел. руб.
1	Система хранения данных НРХР20000	г. Минск, ул. Толстого, 6	000074	57 960,00
2	Межсетевой экран FortiGate-60 D	г. Минск, ул. Толстого, 6	000016	576,00
3	Межсетевой экран FortiGate-60 D	г. Минск, ул. Толстого, 6	000017	576,00
4	Региональный узел	г. Минск, ул. Толстого, 6	000002	25 308,00
5	Региональный узел	г. Витебск, ул. Ленина 22	000004	25 320,00
6	Региональный узел	г. Могилев, ул. Ленинская, 50-1	000007	25 320,00
7	Региональный узел	г. Брест, ул. Ленина, 9	000003	25 320,00
8	Региональный узел	г. Гродно, ул. Антонова, 21	000006	29 160,00
9	Региональный узел	г. Гомель, ул. Советская, 9	000005	25 320,00

С подробным перечнем имущества, входящим в состав лотов № 4–9, можно ознакомиться на сайте ЗАО «Центр Промышленной Оценки» (cpo.by), на электронной торговой площадке «ИПМ-Торги» (ipmtorgi.by)

Задаток 5% от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях (BYN) перечисляется на р/с BY60BLBB0120191021390001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBBY2X, УИПН 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи – 15 (пятнадцать) рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победителем электронных торгов, либо единственным участником электронных торгов, согласившимся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5% в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, но не достигнутая договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, तथा оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенном по адресу: www.ipmtorgi.by

Победителем электронных торгов, либо единственным участником электронных торгов, согласившимся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5%, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 5% от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время по моменту определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Предшествующее извещение о проведении электронных торгов опубликовано в газете «Звязда» от 01.12.2020

Дата и время начала и окончания электронных торгов: начало торгов 10.00 23.03.2021. Окончание торгов 12.00 23.03.2021. Торги проводятся на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по 19.03.2021 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны +375 17-280-36-37; +375 (29)-317-95-42; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by

Знайсі сябе

РАДАСЦЬ ПАЗНАННЯ,

або Па крупінак аднаўляючы мінулае

Кандыдат гістарычных навук Кірыл СЫЦЬКО не любіць слова «сенсацыя» ў дачыненні да работы вучонага. Ён лічыць, што проста дапаўняе карціну свету дадатковымі ведамі. Робіць ён гэта вельмі паспяхова. Цыкл артыкулаў старшага навуковага супрацоўніка аддзела спецыяльных гістарычных даследаванняў Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук, прысвечаных дакументам і матэрыялам парафіяльных архіваў рымска-каталіцкага касцёла Беларусі ў XVI—XX стагоддзях, адзначаны спецыяльнай прэміяй НАН Беларусі імя Усевалада Макаравіча Ігнатоеўскага для маладых навукоўцаў за мінулы год. **Належным чынам ацаніць унёсак Кірыла Сьцько ў айчынную крыніцазнаўства, безумоўна, здольныя толькі калегі-спецыялісты. Але на самай справе яго даследаванні ўзбагацілі кожнага дапытлівага беларуса. І вось чаму.**

Жыццё парафій у рэдкіх дакументах

— Касцёл на тэрыторыі ВКЛ пачаў ствараць архівы фактычна адразу ж пасля з'яўлення першых парафій (каталіцкіх прыходаў) у Аboльцы, Крэве, Медніках, Немаянчыне, Гайне і іншых населеных пунктах у 1387 годзе, — расказвае Кірыл. — У асноўным гэта былі дакументы, якія маглі занатоўвацца ў выглядзе копій-картулярыяў у кнігі пад назвай Libri fundationum. Да нашых дзён яны амаль не дайшлі. Да пачатку XVI стагоддзя ў беларускіх касцёлах да актаў і дыпламаў, што датычацца пытанняў стварэння парафій, дадаліся маёмасныя акты (інвентары, візітацыі і іншае). У канцы XVI — пачатку XVII стагоддзя — метрычныя кнігі, а таксама падушныя спісы (Status animarum), розныя матэрыялы, якія адносяцца да дзейнасці брацтваў і рэлігійных рухаў. З часам з'яўляліся новыя віды дакументаў, сярэд якіх — парафіяльныя хронікі, матэрыялы аб сапраўднасці захаваных у касцёлах рэліквій, кнігі рэгістрацыі цудаў, эга-матэрыялы ксяндзюў і іншае. Можна назваць каля 90 відаў гістарычных крыніц, якія асядалі ў архівах каталіцкіх парафій.

У XVII—XX стагоддзях многія ксяндзы ў сваіх успамінах занатоўвалі звесткі аб наваколлі і мясцовых жыгарах.

Усяго ў архівах касцёлаў у пачатку XX стагоддзя знаходзілася некалькі мільёнаў адзінак крыніц па гісторыі Беларусі. Аднак з прыходам савецкай улады пачаліся іх канфіскацыі. У дзяржаўныя архівы трапіла нязначная частка дакументаў, бо вялікую колькасць знішчылі на фабрыках па перапрацоўцы другаснай сыравіны. Так, некаторыя беларускія гісторыкі 1930-х гадоў выступалі за знішчэнне ўсяго, што не адносіцца да новай савецкай культуры. Частка касцельных архіваў зарэгла падчас Другой сусветнай вайны ў пажарах, шмат чаго было вывезена і згубілася. Штогадовая здача гістарычных крыніц у макулатуру практыкавалася да распаду Савецкага Саюза. У выніку ў двух архівах краіны захавалася каля 1,6 мільёна крыніц, з якіх касцельных актаў — вельмі нязначная частка. Для параўнання — у маляўнічай Эстоніі архівы налічаюць каля сямі мільёнаў адзінак захоўвання.

— Многія ксяндзы спрабавалі зберагчы тое нямногае, што паказвала багату шматвяковую гісторыю касцёла, — удакладняе суразмоўнік. — Яны хавалі дакументы на гарышчах, аддавалі на захоўванне мясцовым жыгарам, спрабавалі вывезці ў бяспечнае месца. І вось менавіта такія я шукаў, збіраў іх па крупінках. Сёння частка матэрыялаў (1030 адзінак захоўвання) перададзена ў калекцыі Нацыянальнага гістарычнага архіва Беларусі, Цэнтральнага навуковага архіва НАН Беларусі. Большасць з іх ужо аблічбавана.

У адрозненне ад суседняй Польшчы, дзе парафіяльныя хронікі XX стагоддзя добра вядомыя, у нас ніхто з навукоўцаў пра іх не ведаў. Кірыл значна папоўніў сістэму гістарычных звестак, падаў калегам цалкам новыя дакументы, вартыя ўважлівага вывучэння. Гэтыя матэрыялы даказваюць, што каталіцкія прыходы аж да 1990-х гадоў захоўвалі багатыя традыцыі летапісання, фіксацыі паўсядзённага калекцыйнага жыцця.

— Часам, разумела, пастаняныя пераезды з аднаго месца ў іншае дастакова стамілаў, — прызнаецца малады навуковец. — Але адначасова яны падарылі масу новых захапляльных уражанняў. Я размаўляў з жыгарамі маленькіх і вялікіх вёсак, гарадскіх пасёлкаў, назіраў ментальны асабліваці ў розных рэгіёнах Беларусі. Усяго атрымалася праехаць каля 170 населеных пунктаў, і ў кожным сустракаў нешта ўнікальнае. А яшчэ я знаёміўся з архівамі Польшчы, Літвы, Санкт-Пецярбурга.

Кнігі цудаў і мемуары ад ксяндзюў

Вы лічыце, чулі пра кнігі рэгістрацыі цудаў і эга-матэрыялаў? Прызнаюся шчыра, я — не. А гэта дзіўныя дакументы! У кнігах цудаў фіксаваліся прыклады неверагодных з'яў і падзей, звязаных з цудадзейнымі абразамі, фрагментамі мошчаў, крыжамі. Копіі такіх дакументаў перадаваліся ў біскупства, а адтуль інфармацыя распаўсюджвалася па ўсіх парафіях.

— Напрыклад, зафіксавана сем цудаў, якія здарыліся пад фрагментам цудадзейнага крыжа ў Цвірмах, у тым ліку вяртанне зроку, — адзначае мой суразмоўнік. — У сантуарыі (месцы шанавання цудатворных рэчаў) парафіі Рось Ваўкавыскага раёна ёсць цудадзейная фігура Езуса Жярботнага, якая, як сведчыць кніга цудаў, дапамагла лячыць хваробы і аднойчы нават увакрасла немаўля. Фіксаваліся ў кнігах як самі цуды, так і імя тых, хто ахвяраваў касцёлу нешта ў знак удзячнасці.

Шкада, але ў Беларусі кнігі цудаў амаль не захавалася. Частка знікла з прыходам да ўлады бальшавікоў, частку перадалі ў архівы Вільні, Пецярбурга.

Эга-дакументы — гэта матэрыялы, у якіх асоба выказвае свае меркаванні: мемуары, біяграфіі, пераліска. У XVII—XX стагоддзях многія ксяндзы ў сваіх успамінах занатоўвалі звесткі аб наваколлі і мясцовых жыгарах.

Штогадовая здача гістарычных крыніц у макулатуру практыкавалася да распаду Савецкага Саюза.

— Не ўсё ў гісторыі можна растлумачыць аб'ектыўнымі прычынамі, — упэўнены Кірыл Сьцько. — Сёння гістарычная навука больш скіравана на асобу. Мы больш цікавімся гісторыяй штодзённасці, пабудаванай на суб'ектыўнасці. Асоба святара, безумоўна, уплывала на наваколлі асродак, на жыгараў. Многія з ксяндзюў досыць маляўніча апісвалі тое, што бачылі, шчыра перажывалі за сваю паству і спрабавалі выкараціць тое, што лічылі чымсьці заганным. Напрыклад, вось што пісаў у парафіяльнай хроніцы пра жыгараў мястэчка Дуды ў 1934 годзе ксяндз Сікст Ганусоўскі: «Насельніцтва мястэчка, і жанчыны, і мужчыны, вельмі неахайныя, у руках гультаяў і маркотныя. Заўсёды прыгнечаныя, заўсёды задумлівыя і апатычныя... Не знайсці ў іх шчырасці і радасці. Калі і смяюцца, то толькі злосна і іранічна. Сардэчна смяюцца не умеюць...»

Некаторыя беларускія гісторыкі 1930-х гадоў выступалі за знішчэнне ўсяго, што не адносіцца да новай савецкай культуры.

Мала хто ведае, што метрычныя кнігі ствараліся ў чатырох асобніках: алтарным, парафіяльным, дэканцкім, кансісторскім. Разыходжанне паміж іх запісамі часам складае да 40 працэнтаў. Адна з задач крыніцазнаўства — звершыць гэтыя кнігі, прааналізаваць, чаму здарыліся памылкі.

Кірыл Сьцько плануе працягнуць пачату справу. Каб «белых пламяў» у нашай гісторыі стала менш, каб мы глыбей ведалі, лепш разумелі сваё мінулае, патрэбна знайсці ўсе дакументы, якія захаваліся да нашага часу. Маладога вучонага зусім не бянтэжыць, што на шляху да навуковага поспеху не ўсё і не заўсёды бывае гладка. Радасць пазнання — адна з самых вялікіх у яго жыцці. Той, хто аднойчы ў поўнай меры яе адчуў, ужо наўрад ці зможа добраахвотна ад яе адмовіцца.

Вольга ПАКЛОНСКАЯ,
фота аўтара.
ЗВЯЗДА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Продавец – ОАО «ОРС Гомель».
Оператор – «Единая система электронных торгов» torgi.gov.by

Предмет электронных торгов и его месторасположение

Лот № 1. Капитальное строение здание магазина № 88, инв. номер 320/С-26581, общая площадь 288,5 кв. м, 1967 г.п., расположенное по адресу: г. Жлобин, ул. Ленинградская, 14 (магазин № 88). Назначение – здание специализированное розничной торговли.

Лоту принадлежит оборудование: настенный кондиционер сплит-система, марки CV-24 HAS/AV, инв. № 080034, теплосчетчик ТЭМС-05М1, инв. № 047520.

Информация о земельном участке: кадастровый номер 340800000010000065, площадь 0,0766 га (право постоянного пользования), назначение – строительство и обслуживание магазина № 88.

Начальная стоимость с НДС 20% – 145 362,24 бел. руб. Сумма задатка в размере 10% от начальной стоимости

1. Электронные торги состоятся 24.03.2021 на электронной торговой площадке оператора torgi.gov.by.
2. Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «Единая система электронных торгов», размещенным на сайте: torgi.gov.by
3. Лицо, желающее принять участие в электронных торгах, аккредитованное на электронной торговой площадке, подает оператору электронной торговой площадки заявление и документ, подтверждающий внесение суммы задатка.
4. Последний день подачи заявлений – 23.03.2021.
5. Шаг аукциона 5% от начальной цены предмета торгов.
6. Победителем торгов (претендент на покупку) обязан перечислить на расчетный счет Продавца сумму фактических затрат согласно преуказанной торговой площадке в течение пяти календарных дней со дня проведения торгов.
7. После совершения победителем торгов (претендентом на покупку) названных действий и представления организатору копий платежных документов, но не позднее десяти рабочих дней, с победителем электронных торгов (претендентом на покупку) в установленном порядке в соответствии с условиями торгов с продавцом заключается договор купли-продажи имущества.
8. Подробную информацию о порядке, условиях проведения электронных торгов, предмете торгов можно получить по тел.: +37529 6672143; +37529 6019210

МАДЭЛЬ НАТУРАЛЬнай ПРЫГАЖОСЦІ...

**(Заканчэнне.
Пачатак
на 1-й стар. «ЧЗ».)**

Год таму дзяўчына адправілася ў сваю першую рабочую паездку ў Бангкок на тры месяцы. Хадзіла на кастынгі, удзельнічала ў цікавых мерапрыемствах, фотасесіях для азіяцкіх брэндаў.

— Ехала туды са свабодным веданнем англійскай мовы, таму п'янтнаў з адаптацыяй і камунікацыяй не было. З іншымі мадэлямі мы жылі ў катэджы, які арандавала наша мадэльнае агенцтва. Шмат дзяўчынак было з Беларусі, усе вельмі добраахвотлівыя. У горадзе праводзілася не вельмі многа кастынгаў, але па тры-чатыры ў дзень маглі быць. Тайцы — народ, які любіць адлачвацца. Да таго ж, кавід нікуды не дзеўся, таму ў нас было дастаткова вольнага часу. Першыя тыдні за мяжой — маральна самыя цяжкія. Дапамагала тое, што побач знаходзіліся мадэлі, якія ўжо былі ў Тайландзе не адзін раз. Хутка з'явілася дастаткова новых знаёмых, сяброў, і стала нашмат лягчэй. Ужо потым плакала з-за таго, што не хацела адтуль з'язджаць. Зразумела, на радзіме засталася вучоба. Не хацелася адстаць ад навукаў, таму на час паездкі мяне перавялі на самастойнае навучанне — сама разбіралася параграфы, новыя тэмы. У выніку стала прэтэндаван на залаты медаль. Дарэчы, пасля Бангкока павінна была паліцца ў Еўропу, але ў сувязі з эпідэмічным становішчам прыйшлося ўсё прыпыніць на нявызначаны час. Вельмі чакаю, калі змагу прыступіць да работ.

Да кожнай мадэлі ў агенцтве ёсць патрабаванні. Штодзень — абавязкова вымярэнне параметраў. — Мой рост — 1,79 метра, таму дазваляецца аб'ём таліі не больш за 63 сантыметры. Набраць лішнія адзін-два сантыметры — гэта значыць, атрымаць адмову ад патэнцыйнага кліента. Таму ў такой прафесіі амаль усе імкнучыя правільна харчавацца, займацца спортам, хоць я, напрыклад, не сільная па паўнаце. Калі трэба пахадзіць, аддаю перавагу бегу, ён добра дапамагае. Зразумела, важна сачыць за станам скуры, валасоў. Калі ў дзяўчыны або хлопца акнэ або ёсць вугрысты сып, хутчэй за ўсё ў мадэльны бізнес патрапіць будзе вельмі складана. Ніхто не будзе разбірацца, калі пройдуць высыпанні на твары ці знікне лішняя вага, аддадуць перавагу тым, у каго ідэальна чыстая скура і гладкія валасы, і такіх вельмі шмат. Дарэчы, бывае, што хочаш абрэзаць валасы або іх пафарбаваць, але ўсё трэба ўзгадняць з мадэльным агенцтвам. Сама я ў звычайным жыцці аддаю перавагу натуральнасці. Амаль не фарбуюся, цаню сваю прыродную прыгажосць. І на кардынальныя змены ў знешнасці пакуль не згодная! Хоць... дакладна не буду сцвярджаць.

Самая любімая частка работы суразмоўніцы — фотасесія, падрыхтоўка да іх займае не так многа часу, як да паказаў. «Бывае, што адкрыццё апошняга можа быць запланавана на позні вечар, а на месцы трэба быць а сёмай гадзіне раніцы», — кажа яна. Куміры ў мадэльным бізнесе ў дзяўчыны таксама ёсць — вядомыя Кендал Джэнер і Эльза Хокс.

— У такой прафесіі трэба быць вельмі стрэсаўстойлівым, з моцным характарам. Канкурэнцыя тут шалёная. Гэта сапраўдная школа жыцця, многія мадэлі пачынаюць сваю кар'еру ў 14-15 гадоў. Затое так хутка развіваецца самастойнасць і ўпэўненасць: не звяртаеш увагі на ўсе меркаванні, каб не збіцца са сваёй дарогі. Важна давяраць толькі тым, хто табе дарагі і, у першую чаргу, сабе, каб дамагчыся поспеху. У складаных момантах мне дапамагаюць бацькі, яны мая апора і падтрымка.

Мама заўсёды кажа: «Ідзі да сваёй мэты і нічога не бойся», я прытрымліваюся гэтай установак. Дарэчы, Вольга з дзяцінства любіла спяваць, выступала ў КВЗ, іграла на фартэпіяна, да таго ж, была актыўнай удзельніцай школьных івентаў, абласных і рэспубліканскіх конкурсаў. Цяпер герайна прасоўвае свой блог у Instagram, дзе дзеліцца прыгожымі фотаздымкамі і паказвае будні мадэльнага жыцця, піша аб харчаванні і разважае на розныя тэмы. У будучыні суразмоўніца хоча звязаць сваё жыццё з турызмам або рэкламнай дзейнасцю, паралельна працягваючы займацца мадэлінгам: «Тут галоўнае не здавацца, верыць, што ўсё атрымаецца. Удача любіць тых, хто ясна выкладае свае ідэі, думкі, выказвае жаданні і ставіць задачы. Мець вышэйшую адукацыю для мадэлі важна. Менавіта я скіраваная да завочнай формы навучання ў нашай краіне, каб было лёгка ўсё сумяшчаць. А ўвогуле мая мара — работа ў цэнтры моды, у Парыжы. Вельмі прыгожы горад!»

**Дар'я ШЛАПАКОВА.
Фота з асабістага архіва герайні.**

Тэорыя поспеху

ЯК АЖЫЦЦЯВІЦЬ ІДЭЮ?

Стартап-цэнтр БДУ прыняў першых рэзідэнтаў

Ён акажа падтрымку васьмі маладзёжным бізнес-праектам. У іх лік увайшлі ініцыятывы п'яцікурсніка біялагічнага факультэта Дзмітрыя Сандрыгайлы, трэцікурсніка факультэта сацыяльна-гуманітарных камунікацый Арцёма Корбута, аспірантаў эканамічнага факультэта Армана Алексаняна і Дзіяны Кавалёвай, трэцікурсніка Інстытута бізнесу Арцёма Лебедзева, другакурсніка і першакурсніка ФПМІ Данілы Елісеева і Дзмітрыя Трацякова адпаведна, а таксама супрацоўніка Студэнцкага гарадка БДУ Ільі Лемеца. Іх праекты датычацца пытанняў экалогіі, адукацыі, IT-тэхналогій, інжынерных, харчовай галіны і сферы паслуг.

Маладыя прадпрымальнікам акажуць юрыдычныя, маркетынговыя і кансультацыйныя паслугі, а таксама забяспечаць ім доступ да навуковых лабараторый для правядзення даследаванняў. Гэта стала магчыма дзякуючы ўключэнню аўтараў праектаў у базу рэзідэнтаў Стартап-цэнтра БДУ. Такі статус прывіваецца студэнтам, аспірантам, навукоўцам і супрацоўнікам універсітэта па выніках прэзентацыі інавацый і іх адбору экспертным саветам.

У БДУ вядзецца актыўная работа па фарміраванні прадпрымальніцкіх кампетэнцый у актыўнай і таленавітай моладзі. З гэтай мэтай у 2019 годзе быў створаны Стартап-цэнтр. Яго дзейнасць скіравана на ўзаемадзеянне навукі з бізнесам, каардынацыю праектаў, прыцягненне партнёраў і інвестараў для іх рэалізацыі.

Пры падтрымцы Навукова-тэхналагічнага парка «Уні-тэхпарк БДУ» ўжо выраблена першая партыя інтэлектуальных прыраджанняў, распрацаваных студэнтамі факультэта радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій. На гэтым факультэце функцыянуе таксама дызайнерскі праграмавальны экран «LED SquaresBoard», створаны студэнтам БДУ. Наладжана ўзаемадзеянне са знешнімі профільнымі арганізацыямі. Напрыклад, БДУ супрацоўнічае з бізнес-інкубатарам «Маладзёжная сацыяльная служба» з мэтай падтрымкі прадпрымальніцкай актыўнасці студэнтаў і супрацоўнікаў універсітэта.

Адбор рэзідэнтаў у Стартап-цэнтр плануецца праводзіць на рэгулярнай аснове два разы на год.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ПРОТОКОЛ общественного обсуждения архитектурно-планировочной концепции объекта: «Комплексная реконструкция общежития № 1 для слушателей по ул. К. Маркса, 22А, и здания по ул. К. Маркса, 22В в г. Минске»

01.03.2021

г. Минск, ул. Маяковского, 83

Организатор общественного обсуждения Заказчик планируемой деятельности Проектная организация администрация Ленинского района г. Минска Академия управления при Президенте Республики Беларусь ОАО «Институт Белгоспроект»

Общественное обсуждение в форме информирования и анализа общественного мнения архитектурно-планировочной концепции объекта: «Комплексная реконструкция общежития №1 для слушателей по ул. К. Маркса, 22А, и здания по ул. К. Маркса, 22В в г. Минске» (далее – архитектурно-планировочная концепция) проводилось в период с 1 февраля 2021 г. по 25 февраля 2021 г.

Уведомление о начале проведения общественного обсуждения архитектурно-планировочной концепции было размещено в средствах массовой информации (газета «Звезда» 20 января 2021 г., на официальном сайте администрации Ленинского района г. Минска <http://lenadm.in.gov.by> в разделе «Общественные обсуждения»).

С экспозицией архитектурно-планировочной концепции можно было ознакомиться с 1 февраля 2021 г. по 15 февраля 2021 г. по адресу: г. Минск, ул. Маяковского, 83, (здание администрации Ленинского района г. Минска, левое крыло, цокольный этаж, вестибюль).

Презентация архитектурно-планировочной концепции состоялась 03.02.2021 в 17.30 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 22А (здание общежития № 1, фойе) при участии: от администрации Ленинского района г. Минска – заместителя главы администрации Павочка С.Г., начальника управления по архитектуре и строительству Вихренко Д.Н.;

от Академии управления при Президенте Республики Беларусь – ректора Гуйда Ю.В., начальника управления материально-технического обеспечения Батян Ю.А., начальника управления административно-хозяйственного обеспечения Чернявский С.И., начальника ОЭиРЗ УМТО Зарихта Н.С., ведущего инженера ОЭиРЗ УМТО Быстрова Т.В.

от ОАО «Институт Белгоспроект» – главного инженера проекта Середя Ю.Л., главного архитектора проекта Невен Р.А.

Приглашенные участники общественного обсуждения (общественные организации, юридические и физические лица) на презентации не присутствовали.

В период проведения с 01.02.2021 по 25.02.2021 общественного обсуждения архитектурно-планировочной концепции в адрес администрации Ленинского района г. Минска замечаний и (или) предложений не поступило.

Архитектурно-градостроительный Совет при главном архитекторе города Минска был проинформирован об отсутствии замечаний или предложений по архитектурно-планировочной концепции администрации Ленинского района г. Минска письмом от 26.02.2021 № 08-04/59.

По результатам проведенного общественного обсуждения принято решение:

1. Признать общественное обсуждение архитектурно-планировочной концепции объекта «Комплексная реконструкция общежития № 1 для слушателей по ул. К. Маркса, 22А, и здания по ул. К. Маркса, 22В в г. Минске» состоявшимся.

2. Рекомендовать учесть результаты общественного обсуждения архитектурно-планировочной концепции при дальнейшей реализации проекта.

3. Протокол по результатам общественного обсуждения архитектурно-планировочной концепции объекта «Комплексная реконструкция общежития № 1 для слушателей по ул. К. Маркса, 22А, и здания по ул. К. Маркса, 22В в г. Минске» размещается на официальном сайте администрации Ленинского района г. Минска по адресу <http://lenadm.in.gov.by> в разделе «Общественные обсуждения»; - в печатных средствах массовой информации.

Заместитель начальника управления по архитектуре и строительству администрации Ленинского района г. Минска

М.В.Смирнова

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ 24 МАРТА 2021 г. СО СНИЖЕНИЕМ НАЧАЛЬНОЙ ЦЕНЫ НА 15 %

Продавец – ОАО «ОПС Гомель».
**Оператор – «Единая система электронных торгов»
torgi.gov.by**

Предмет электронных торгов и его месторасположение

Лот № 1. Капитальное строение здание ресторана с подвалом, инв. № 320С-19142, расположенное по адресу: г. Жлобин, пл. Привокзальная, общая площадь 1158,2 кв. м, (назначение здание специализированное общественного питания); а/б покрытие, инв. № 100211.

Лоту принадлежит оборудование:
кондиционер ASW-H24BAHSA, инв. № 100405; кондиционер ASW-H24BAHSA, инв. № 100416; кондиционер LG LV-H488LLAO, инв. № 101150, система охранной сигнализации, инв. № 101138; рекламная вывеска «Ресторан», инв. № 5501; фонари уличные (10 шт.), инв. № 10060-100609; люстра в банкетном зале инв. №100501; теплосчетчики (2 шт.), инв. № 100711-100712.
Недвижимое имущество обременено залогом банка.

Информация о земельном участке: объект расположен на земельном участке с кадастровым номером 32185010002001016 площадью 0,1626 га, право постоянного пользования, назначение – для обслуживания здания ресторана.
Начальная стоимость с НДС 20% – 1 233 091,01 руб.
Сумма задатка в размере 10 % от начальной стоимости 123 309,10 руб.

1. **Электронные торги состоятся 24.03.2021 на электронной торговой площадке оператора torgi.gov.by.**

2. **Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «Единая система электронных торгов» размещенным на сайте: torgi.gov.by**

3. **Лицо, желающее принять участие в электронных торгах, аккредитованное на электронной торговой площадке, подает оператору электронной торговой площадки заявление и документ, подтверждающий внесение суммы задатка.**

4. **Последний день подачи заявлений – 23.03.2021.**

5. **Шаг аукциона 5 % от начальной цены предмета торгов.**

6. **Победитель торгов (претендент на покупку) обязан перечислить на расчетный счет Продавца сумму фактических затрат согласно прежнему торговому площадке в течение пяти календарных дней со дня проведения торгов.**

7. **После совершения победителем торгов (претендентом на покупку) названных действий и представления оператору копий платежных документов, но не позднее десяти рабочих дней, с победителем электронных торгов (претендентом на покупку) в установленном порядке заключается договор купли-продажи имущества.**

8. **Подробнее информацию о порядке, условиях проведения электронных торгов, предмете торгов можно получить по тел.: +37529 6672143; +37529 6019210**

**ОАО «Гомельоблрреклама» филиал «Эксперт-Услуга» (организатор аукциона)
по поручению ОАО «Жлобинский механический завод «Днепр» (продавец) в лице ликвидатора
ОАО «Жлобинский механический завод «Днепр» – директора ООО «Модель антикризисного управления» Куценковой Н.С.
извещает о проведении 24 марта 2021 года открытого повторного аукциона со снижением цены на 30 %
по продаже имущества в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20**

№ лота	Наименование предметов торгов	Начальная цена продажи имущества, с учетом НДС (20%), бел. руб.	Сумма задатка, с учетом НДС (20%), бел. руб.		
31	Эл. тележка 2Т-2047Б, инв. № 10515			3 570,00	357,00
32	Кондуктор для сборки рамы экскаватора, инв. № 61168, ввод в эксплуатацию – 01.02.2012			2 660,00	266,00
33	Кондуктор для сборки корпуса рукоятки ET 2301-10.02, инв. № 61371, ввод в эксплуатацию – 27.12.2013			4 200,00	420,00
34	Кондуктор для сборки порталов K1034845 и боковых элементов к 1034843, инв. № 61419, ввод в эксплуатацию – 10.05.2017			2 310,00	231,00
35	Кондуктор для сборки стрелы ET 2301-10.02, инв. № 61372, ввод в эксплуатацию – 27.12.2013			3 780,00	378,00
36	Кондуктор для сборки стрелы, инв. № 61148, ввод в эксплуатацию – 28.11.2011			2 730,00	273,00
37	Кондуктор для сборки корпуса катка, инв. № 61167, ввод в эксплуатацию – 01.02.2012			210,00	21,00
38	Кондуктор для сборки и сварки бортов и перегородок на формы, инв. № 60992, ввод в эксплуатацию – 27.02.2009			6 370,00	637,00
39	Кондуктор для изготовления панелей, инв. № 61400, ввод в эксплуатацию – 30.07.2015			1 680,00	168,00
40	Кондуктор для обработки стрелы на станке MC21F25, инв. № 61387, ввод в эксплуатацию – 01.07.2014			2 730,00	273,00
41	Кондуктор для расточки стрелы № 2, инв. № 61164, ввод в эксплуатацию – 01.02.2012			910,00	91,00
42	Кондуктор для расточки стрелы ET, инв. № 61166, ввод в эксплуатацию – 01.02.2012			350,00	35,00
43	Кондуктор для сборки желобов, инв. № 61163, ввод в эксплуатацию – 01.02.2012			420,00	42,00
44	Кондуктор для сборки и сварки бортов и перегородок на формы, инв. № 60784, ввод в эксплуатацию – 31.10.2007			1 120,00	112,00
45	Кондуктор для сборки ковша, инв. № 61149, ввод в эксплуатацию – 30.11.2011			350,00	35,00
46	Стенд для сборки воздушно-охлаждающих панелей, инв. № 60585, ввод в эксплуатацию – 28.09.2004			8 260,00	826,00
47	Тележка для покрасочной камеры TT.00.000, инв. № 60792, ввод в эксплуатацию – 30.11.2007			1 750,00	175,00
48	Тележка для малярного отделения, инв. № 10514, ввод в эксплуатацию – 28.02.1986			980,00	98,00
51	Сварочный аппарат ВА-500.2, инв. № 61229, ввод в эксплуатацию – 30.06.2012			1 190,00	119,00
52	Сварочный аппарат ВА-500.2, инв. № 61225, ввод в эксплуатацию – 30.06.2012			1 900,00	190,00
53	Сварочный аппарат ВА-500.2, инв. № 61278, ввод в эксплуатацию – 19.11.2012			1 190,00	119,00
54	Сварочный аппарат ВА-500.2, инв. № 61277, ввод в эксплуатацию – 19.11.2012			1 190,00	119,00
55	Сварочный аппарат ВА-500.2, инв. № 61274, ввод в эксплуатацию – 19.11.2012			1 190,00	119,00
56	Источник питания FASTMIG KM 400, 2008 г., инв. № 60830			2 310,00	231,00
57	Кондиционер ROLSEN RAS 126 (12GW), инв. № 60521			420,00	42,00
58	Кондиционер ROLSEN RAS 126 (12GW), инв. № 60520			420,00	42,00
59	Барная стойка 1750-600-1100с/з, инв. № 60799			980,00	98,00
60	Барный стеллаж 2520-450-2300с/з, инв. № 60798			1 890,00	189,00
61	Барная стойка 1770-1090-1100/2300с/з, инв. № 60800			2 170,00	217,00
62	Кондуктор для сборки рукоятки, инв. № 61147			1 330,00	133,00
63	Кондуктор для сборки дорожек, инв. № 61383			5 810,00	581,00
64	Установка гидродинамическая ГДУ-ТЕК-4г, инв. № 60660			3 500,00	350,00
65	Тележка СМЖ-557А, инв. № 10509			3 500,00	350,00
66	Тележка СМЖ-151, инв. № 10507			3 500,00	350,00
67	Электропечь ИСТ-0,25, инв. № 40131			2 380,00	238,00
68	Электропечь ИСТ-0,25, инв. № 40132			2 380,00	238,00
69	Воздухонагреватель ТС 300Е/К, инв. № 60729			12 530,00	1 253,00
70	Воздухонагреватель ВЖ 0,04-0,1 с баком, инв. № 61373			1 260,00	126,00
71	Вентилятор ВЦ 4-70-8 прав. 5,5/1000, инв. № 61402			560,00	56,00
72	Вентилятор № 8, инв. № 20073			350,00	35,00
73	Осушитель воздуха CDX-9, инв. № 60976			1 820,00	182,00
74	Пресс гидравлический для вулканизации 250х600, инв. № 50229			14 420,00	1 442,00
75	Пресс гидравлический для вулканизации 100х400, инв. № 50231			6 930,00	693,00
77	Сварочный аппарат JASIC TIG 315ACDC, инв. № 61385			1 330,00	133,00
78	Кондиционер LG-09LNH, инв. № 60710			350,00	35,00
79	Пресс КД2124К, инв. № 147			5 320,00	532,00
80	Автоматизированная система комплексного учета энергопотребления, инв. № 60994			15 960,00	1 596,00
81	Диспетчерский терминал Индел-1700 «Системы сбора информации телеметрии ИНДЕЛ», инв. № 61072			630,00	63,00
82	Удаленный терминал Индел-1708 «Системы сбора информации телеметрии ИНДЕЛ», инв. № 61071			1 190,00	119,00
83	Система измерительная Исток-Газ-03 Ду 25мм, инв. № 61075			4 130,00	413,00
84	Система регулирования подачи тепловой энергии АБК № 3, инв. № 61157			1 260,00	126,00
85	Система контроля воздуха по содержанию угарного газа, инв. № 61078			980,00	98,00
86	Установка тепловая УТ 30 (N=29кВт), инв. № 60802			3 290,00	329,00
87	Установка тепловая УТ 30 (N=29кВт), инв. № 60803			3 290,00	329,00
88	Вентилятор ВЦ 4-70-3-15 пр (1,1 кВт, 3000 об/мин), инв. № 61265			140,00	14,00
89	Вентилятор ВЦ 4-70-3-15 пр (1,1 кВт, 3000 об/мин), инв. № 61266			140,00	14,00
90	Вентилятор ВЦ 4-70-3-15 пр (1,1 кВт, 3000 об/мин), инв. № 61264			140,00	14,00

Продавец: открытое акционерное общество «Жлобинский механический завод «Днепр», ул. Школьная, 8, 2417210, г. Жлобин, Гомельская область. Порядок ознакомления с имуществом осуществляется по контактным тел.: 8 (029) 303-53-09 – Григоревич Павел Карлович. Шаг аукционных торгов – 5 (пять)% от начальной цены предмета аукциона и не изменяется в течение всего аукциона.

Для участия в аукционе необходимо: 1. Оплатить задаток на расчетный счет **Организатора торгов (ОАО «Гомельоблрреклама» филиал «Эксперт-Услуга»:** р/с BY52 BLBB 3012 0400 0712 0400 1001, БИК BLBBVY2X, дирекция ОАО «Белинбелбанк» по Гомельской области, УНП 400071204, назначение платежа – задаток за участие в аукционных торгах по лоту № (задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления).

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов можно с **11 марта 2021 г.** по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, 2-й этаж, каб. «Эксперт-Услуга» в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и 14.00 до 16.00.

Применяемые условия аукциона: 1. Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается **22 марта 2021 г. в 16.00 включительно.** Заявления, поступившие после установленного срока, не принимаются. Организатор аукциона вправе отказать от проведения аукциона в любое время, но не позднее чем за три дня до его проведения. **В случае если аукцион признан состоявшимся в силу того,** что заявление на участие в нем подано только единственным участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять)%. Участник торгов имеет право до начала торгов письменно отозвать свое заявление на участие. Невяка участника торгов на торги признается отказом от участия в торгах. В этих случаях сумма внесенного им задатка возвращается **Организатором** в течение **5 (пяти) рабочих дней** со дня проведения торгов. Победителями торгов будут признаны участники, предложившие более высокую цену. Лица, являющиеся победителями торгов, обязаны: подписать протокол о результатах аукциона; произвести оплату за услуги (вознаграждение) по организации и проведению торгов в течение **5 (пяти) рабочих дней** с момента подписания протокола; заключить договор купли-продажи в течение **5 (пяти) календарных дней** от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретенное имущество, согласно договору купли-продажи в течение **10 (десяти) рабочих дней** с момента подписания договора купли-продажи. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводится аукцион в соответствии с «Положением о порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденное постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 №16 (в ред. постановления Совмина от 12.07.2013 № 607). **Ранее опубликованное извещение о торгах размещено в газете «Звязда» от 16.12.2020 г. № 245 (29359).**

Порядок оформления участия в аукционе, в том числе документации, необходимой для регистрации участника торгов, порядок проведения аукциона размещены на официальном сайте Организатора торгов – www.expert-usluga.by, раздел «Аукционы».

Дополнительная информация по контактным телефонам Организатора аукциона: 8 (0232)23-23-54 (тел./факс), 23-23-56, 8 (029) 126-66-62.

Тел. для ознакомления и осмотра +37529 698-53-53.
Для участия в торгах необходимо в срок с 12.03.2021 г. 09.00 по 25.03.2021 г. 17.00: 1) зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте BELTORGLBY, 2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY33BPSB30121854590139330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», код BPSBVB2X, УНП 191113330, получатель – ЗАО «Белреализация».

Шаг торгов – 5%, задаток – 10% от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказать от их проведения не позднее чем за пять дней до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются состоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, оплатить аукционный сбор в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Срок заключения договора купли-продажи и оплаты предмета торгов – в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов. Извещение о ранее проведенных торгах было опубликовано в газете «Звязда» от 30.01.2021 г.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона)
информирует о проведении открытого аукциона по продаже Лота № 1: право заключения договора аренды имущества:

1. Часть площадью 116,7 кв. м сооружения «Здание автомойки» (инв. № 5004/0), входящего в состав капитального строения «АЗС № 52» с инв. № 500/С-1008752.
2. Сооружение «Сеть оборотного водоснабжения» (инв. № 5039/0), входящее в состав капитального строения «АЗС № 52» с инв. № 500/С-1008752.
3. Оборудование: аппарат высокого давления без подогрева воды HD 10/21 S (инв. № 4995/0); установка компрессорная (инв. № 5023/0).

Адрес: г. Минск, ул. Гурько, д. 24А.
Начальная цена с НДС – 493,06 руб. Срок договора аренды – 1 год.
Продавец: РУП «Белорусавтотранс-Минскаяавтотрапс».
Аукцион состоится 25.03.2021 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, каб. 4. Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь gki.gov.by.

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9,
8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 191021390

ЗАО «Белреализация» объявляет аукцион

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28, тел.: 8 (017) 298-53-53; 8 (029) 690 54 09, BELTORGLBY.

Продавец: ООО «ЗодчийИнвестстройтор» (УНП 591741477), 220073, г. Минск, ул. Бирозова, д. 4, корп. 5, пом. 17, в лице антикризисного управления ООО «Юридический холдинг», +375 (17) 937-73-07.

Четверть повторные публичные торги в форме аукциона в процедуре экономической несостоятельности (банкротства) будут проведены **26 марта 2021 г. 10.00** по адресу: г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28.

№ лота	Предмет торгов, местонахождение	Начальная цена предмета торгов, бел. руб. без НДС
1	Капитальное строение с инв. № 100/С-90723 площадью 135,9 кв. м, расположенное по адресу: г. Барановичи, ул. М. Горького, 4А (учебный класс)	27 591,80
2	Капитальное строение с инв. № 100/С-90725 площадью 70,8 кв. м, расположенное по адресу: г. Барановичи, ул. М. Горького, 4А (гараж, архив)	11 108,39

Тел. для ознакомления и осмотра +37529 698-53-53.
Для участия в торгах необходимо в срок с 12.03.2021 г. 09.00 по 25.03.2021 г. 17.00: 1) зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте BELTORGLBY, 2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY33BPSB30121854590139330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», код BPSBVB2X, УНП 191113330, получатель – ЗАО «Белреализация».

Шаг торгов – 5%, задаток – 10% от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказать от их проведения не позднее чем за пять дней до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются состоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, оплатить аукционный сбор в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Срок заключения договора купли-продажи и оплаты предмета торгов – в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов. Извещение о ранее проведенных торгах было опубликовано в газете «Звязда» от 30.01.2021 г.

SEX=БАЯСЫ

ХІБЫ ЗНЕСНАСЦІ

Ведаецца, што сярод азіяцкіх жанчын зараз набірае ўсё большую папулярнасць мастацтва экстрэмальнага макіяжу, які змяняе знешнасць да поўнай непазнавальнасці? («Аб'ява: «Патрэбна 30-гадовая жанчына для здымак у рэкламе «Як у 50 выглядаць на 35».) Як пішуць, «запаўшы» на прыгажуню, ранкам побач з сабой можна ўбачыць «кракадзіліцу». («Кожка — гэта той выпадак, калі вусы жанчыну не псуецца».) «Інстаграм»-акаўнт «Азіяцкі мейкап» прадстаўляе проста шакавальныя прыклады такіх ператварэнняў! («— Ох, і за што ж майму сыночку такая жонка дасталася? — Дык за вашы грахі, мама!») Ну, знешнасць і стаўленне да яе часам сапраўды вельмі здзіўляюць. («Чорны колер робіць дзяўчыну больш зграбнай на выгляд толькі да 48-га памеру. Далей ён не мае сілы, неабходны леапардавыя ласіны».) Некаму адразу дадзена ўсё, але ў пагоні за «дасканаласцю» чалавек толькі калечыць сваё цела. А нехта не кідае спроб давесці сабе да ідэальных параметраў. Толькі і тут вынік часам бывае непрадказальны.

Нямецкая мадэль Івон Бар, якая жыве ў ЗША, спачатку правяла некалькі аперацый, каб павялічыць свае грудзі з першага да дзевятага памеру. («— Чаму жанчыны так любяць рэвалюцыйныя песьні? — З чаго ты ўзяў? — Ну як жа? «І грудзямі дарогу пракладзём сабе...») Такім чынам дзяўчына змагалася з комплексамі, бо ў школе яе дражнілі з-за адсутнасці формы. Апроч павелічэння грудзей, яна рабіла ліпасакцыю, паддзяжку ягадзіц, а таксама ўкалола сабе філеры і ботакс. («Пласцічны хірург з пачуццём гумару ўстаў і зацукру-пішчалку ў сіліконовыя грудзі».) А цяпер скардзіцца, што надта аб'ёмны бюст адпужвае добрых мужчын, і збіраецца паменшыць яго. Івон кажа, што ёй стала цяжка выбудоўваць адносіны з процілеглым полам. «Мужчыны ставяцца да мяне як да забавы і не ўспрымаюць усур'ёз». («Дыскатэка ў стылі 1980-х — гэта рэальны шанец для 50-гадовых мужчын атрымаць адмову ў сексе пад тую ж музыку, што і 30 гадоў таму».) Папярэдні абраннік дзяўчыны адмаўляўся выходзіць з ёй у свет, саромеючыся яе фальшывых грудзей. («Дарэмна мы, дзяўчаты, у школе не хадзілі на ўрокі фізкультуры. Кажуць, там вучылі пераскокца праз казла».)

А ў 19-гадовай брытанкі Вікі Роджэс мянуцца вялікія натуральныя грудзі ў Брытаніі. Адсюль праблема: яна не можа знайсці для сабе бюстгальтар. Яшчэ яна не можа займацца спортам, які раней любіла. У школе ў яе была мянушка «Вікі — вялікія грудзі». («На ўроку геаграфіі ён ушчыпнуў яе не за той рэгіён і атрымаў па сваёй аўтаномнай акрузе».) Цяпер мужчыны звяртаюцца на яе ўвагу ў клубаб, але заўсёды гэты інтэрэс заканчваецца аднолькава: хтосьці абавязкова хапае яе за бюст. («Цярпець не магу гэтыя паўнамікі, калі вы разумееце, пра што я».) Здагадаліся, што Вікі зараз шукае грошы, каб паменшыць грудзі? («— Я б хацеў узяць крэдыт на жанчыну. — Як гэта?! — Ну, хіталуп, кветкі ёй купляць, у кіно вадыць. — Гэта спажывецкі. — Не кажыце пра яе так!»)

А ў Балгарыі жыве Андрэа Іванова, «зорка» «Інстаграма». Нядаўна яна правяла дваццатую працэдuru па павелічэнні... вуснаў. («Бабы дурніцы не таму, што дурніцы, а таму, што бабы».) Цяпер 22-гадовая дзяўчына сцвярджае: яны ў яе самыя вялікія ў свеце. Андрэа лічыць сябе жывым ўвасабленнем лямбікі Барбі. Можца сабе ўявіць, як «гэта» выглядае? («— Нешта ты маўклівы апошнім часам. — Бісер скончыўся».) Хоць урачы папярэджваюць яе, што пара б ужо спыніцца, тая не збіраецца прыслухоўвацца да гэтых парад. («Жанчыны — дзіўныя істоты. Яны замазваюць сніжкі пад вачыма і малююць іх над вачыма».)

Перадсвяточныя фотаздымкі папулярнай мадэль-бодзібілдэршчы (у якасці апошняй яна брала ўдзел у многіх спаборніцтвах) Юань Хэжун з Кітая вельмі ўразлілі карыстальнікаў «Інстаграма». Яна размясціла здымкі ў сподняй біялізне і вясельнай сукенцы. Магутныя мускулістыя ногі дзяўчыны — гэта яшчэ тое відовішча... («Раблю пяць падыходаў па 50 і адчуваю сябе выдатна. Справа ў тым, што прысяданні я замяніла на каньяк».) Людзі пішуць, што Юань — жывое ўвасабленне персанажы з серыі гульні Street Fighter, якая завуць Чунь Лі. Кітайскія фанаты называюць мадэль «дзяўчынай з тварам анёла і целам д'ябла».

Але можа быць і па іншаму. У «Твіттары» стаў папулярным трэнд ад дзяўчыны, якая прапанавала карыстальніцам сацсетак паказваць свае фота перад і пасля... набору вагі, а не наадварот, як было да нядаўняга часу. («Як я магу хадзіць з 18 да 20 гадзін у тронажорную залу скідваць вагу, калі ў гэты час у мяне вячэра?!») Інстамадэль з ЗША памеру «плюс» Тэйлер Рэйн паказала ў сеціве, як змянілася пасля набору кілаграмаў, і заклікала не размяшчаць здымкі з пахудзеннем, маўляў, гэта пост «для сябе» і для тых дзяўчат, якія не ўпэўнены ў сабе з-за набору вагі. («— Мілая, ты для мяне як Сусвет! — Што, ты жывеш толькі мной? — Не, ты пастаянна пашыраешся!») Яна таксама запэўніла, што, на яе думку, быць поўным — гэта не значыць атрымаць новыя праблемы са здароўем. («Поўнай быць класна. Адрозныя разумееш, чаму ў цябе няма асабістага жыцця. А калі худая — шукай прычыны, мяркую, пакутуй...») Многім карыстальнікам (дарчыні, абодвух паловаў) такі падыход вельмі спадабаўся. («Ідэальныя жанчыны — гэта шахматныя: яны могуць гадзімамі маўчаць, добра сочаць за фігурамі і ведаюць вельмі многа цікавых пазіцый».)

Кастусь ХАЦЕЛАЎ-ЗМАГЕЛАЎ.

«Я ЗАЎСЁДЫ ПА НАТУРЫ БЫЎ РАМАНТЫКАМ»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Атрымліваецца, «Дэс пад дажджом» — першая кампазіцыя, якую вы напісалі?

— Гэта, хутчэй, мая «ўзлётная», якая адкрыла шлях у свет прафесійнай музыкі. А самая-самая першая песьня, якую я склаў, называлася «Вясна». Скажу па сакрэце, яна мая любімая. Я напісаў яе ў студэнцтва для сваёй былой жонкі, але нідзе публічна яна не гучала. Потым была напісана другая — «Прашу, вярніся», яе доўгі час не бралі на радыё з-за дрэннага запісу і няяснага гучу. Напэўна, тады мне не хапала вопыту, каб усё адразу зрабіць ідэальна, таму прыйшлося доўга з ёй павазіцца, каб кампазіцыю пусцілі ў эфір. Ну а пасля яе выйшла тая, пра якую мы гаварылі ў самым пачатку.

«Мне здаецца, што кампазіцыя, па якой пазнаюць артыста, крыху непастанная рэч. Бо творчасць чалавека не стаіць на месцы, і з'яўляюцца новыя хіты».

— Усе свае песьні ствараецца самастойна?

— Наогул, раней я пісаў і словы, і музыку цалкам сам, але потым пачаў карыстацца дапамогай прафесіяналаў. На самай справе шмат каму можа падацца, што напісаць песьню — справа пяці хвілін, але гэта абсалютна не так. Па-першае, трэба валодаць пэўнымі якасцямі. Возьмем самае банальнае, але безумоўна, важнае — умненне чаканьня. Бо бывае такое, што ты сядзеш пісаць, і ў цябе ўсё выходзіць з першых секунд, але ўсё роўна ты потым перачытваеш, раіцца з кімсьці і даводзіш песьню да ідэалу. А часам здаецца, што бярэш ручку, аркуш, пішаеш круты першы радок, а далей наогул няма натхнення, тады даводзіцца «высмоктваць з пальца». У такіх выпадках я адкладаю гэтую песьню на нейкі прамежак часу і, калі прыйдзе натхненне ці патрэбны настрой, бярэся за яе зноў. Калі чалавек не ўмее чакаць, то ён закіне напісанне музыкі адразу ж пасля першай нядачы. Таксама важна ўмець выкладаць свае думкі і пачуцці на паперы, каб песьня неслася нейкім сэнс, а не проста рандомны набор слоў у рыфму. Ну і, вядома ж, творчая асоба, якая хоча пісаць песьні, павінна сачыць за тым, што актуальна, што слухае

аўдыторыя, каб кампазіцыя мела папулярнасць.

— А адкуль чэрпаеце натхненне для творчасці?

— Я вельмі лірычны і нават, магчыма, сентыментальны. Заўсёды па натуре быў романтикам, і таму большасць маіх песьняў мае спакойную накіраванасць. Напісаць вясёлую кампазіцыю заўсёды было для мяне цяжкай задачай. А натхненне, як і многія романтикі, чэрпаю са сваіх эмоцый, нейкіх унутраных перажыванняў, якімі хачу падзяліцца з маімі слухачамі.

— Як лічыце, каб стаць артыстам, абавязкова мець музыкальную адукацыю?

— У жыцці сустракаецца мноства розных таленавітых самародкаў, якія, умоўна кажучы, самастойна навучыліся ігра на фартэпіяна і заваёўваюць сэрцы мільёнаў. Але мае меркаванне такое: кожны прафесійны спявак павінен ведаць хаця б асновы музыкальнай адукацыі — нотную граматыку. Таму я вельмі ўдзячны сваім бацькам, што, нягледзячы на маю ляноту, яны адправілі мяне вучыцца ў дзяцінстве ў музыкальную школу, і я атрымаў добры пласт ведаў і навыкаў.

— У большасці артыстаў ёсць песьні, якія з'яўляюцца іх візітнай карткай. У вас такія ў рэпертуары маюцца?

— Мне здаецца, што кампазіцыя, па якой пазнаюць артыста, крыху непастанная рэч. Бо творчасць чалавека не стаіць на месцы і з'яўляюцца новыя хіты, якія могуць засланіць старыя і стаць новымі любімымі песьнямі ў публіцы. У маёй творчасці ёсць адна музыкальная кампазіцыя, якую мяне вельмі часта просяць выканаць. Гэта кавер на песьню «Аіша». Адномыч я заспяваў яе ў нейкім караоке-клубе, мяне пачулі хлопцы з радыёстанцыі, ім вельмі спадабалася. І яны запісалі песьню ў

маім выкананні, а потым «круцілі» ў сябе на радыё.

— У пачатку нашай размовы вы расказалі, што хацелі стаць удзельнікам групы, а жаданне спець дуэтам калі-небудзь узнікала?

— Вядома, у мяне ўжо былі дуэты з маімі калегамі, напрыклад, з Інай Афанасьевай мы выконвалі песьню «Колькі гадоў». Акрамя таго, зараз я рыхтую сумесны хіт з адным вядомым акцёрам. У яго вельмі шчыльны графік здымак, таму даводзіцца чакаць. Але з кім менавіта, няхай пакуль застаецца сакрэтам.

— Мінуты год быў вельмі складаны для артыстаў з-за пандэміі. Вас гэта закранула?

— Вядома, зменшылася колькасць выступленняў, але я не пераважыў, а рацыянальна распланаваў свой час, каб ён праходзіў з карысцю. Менавіта таму 2020 год для мяне стаў адным з самых плённых. Па збегу абставін з'ездзіў дадому ў Туркменістан пабачыцца з роднымі і там пазнаёміўся са сваім новым аранжыроўшчыкам. Якраз тады шукаў чалавека, які змог бы дапамагчы «мадэрнізаваць» мае песьні, але ўсе вядомыя людзі ў гэтай прафесіі ўжо маюць уласны «почырк». Мне ж хацелася для сваёй творчасці чагосьці новага і незаезджанага. Разам з ім мы напісалі некалькі кампазіцый, якія сталі хітамі. Акрамя таго, я зняў пару кілапаў і збіраюся далей развівацца, пакуль ёсць перапынак паміж выступленнямі. Многія гэтаму звыкаюць, што час — гэта самае каштоўнае ў нашым жыцці, я аб гэтым памятаю заўсёды і карыстаюся ім з розумам.

Ангеліна НОВІКАВА,
студэнтка IV курса
Беларускага дзяржаўнага
універсітэта культуры
і мастацтваў.
Фота з архіва спявака.

ЧЫРВОНКА
Чырвоная змена

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 12

ад 19 лістапада 2009 года выдана

Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Заснавальнік газеты —

радыцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,

грамдаскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі».

Дырэктар — галоўны рэдактар

КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Аляксандра за выпуск: рэдактар аддзела

Надзея НИКАЛАЕВА, рэдактар аддзела Сяргей ПАСОЧКА.

Выдавец — радыцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда»,

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкая, 10А.

Кантактныя тэлефоны: 292 44 12, 311 17 41.

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрукана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве

«Выдавецтва «Беларускі Дом друку».

ЛД №02330/0494179 ад 03.04.2009.

200013, г. Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1.

Тыраж 14.804.

Нумар падпісаны ў 19.30 10.03.2021 г.

У лабірынтах мастацтва

АЎТОГРАФ ЦЫ БАЙШЫ

Таямніца музейнага бюста. Як беларускі скульптар зляпіў адзіны прыжыццёвы скульптурны партрэт кітайскага мудраца

Часам даўно знаёмы твор мастацтва выдае нечаканую неспадзяванку. Даўно ў экспазіцыі Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі стаіць бюст кітайскага жывалісца Цы Байшы аўтарства савецкага скульптара, народнага мастака Сяргея Селіханова. Але толькі нядаўна ўдалося даведацца яго цікавую гісторыю. Усё пачалося з 3D-сканавання твора для заняткаў з наведвальнікамі са слабым зрокам. Мяркуецца, што яны могуць узяць у рукі пластыкавую копію скульптуры і старанна яе абмацаць, бо «бачаць» рукамі. Копія ў паменшаным выглядзе была зроблена, і на ёй адбіўся кітайскі тэкст, які мяне зацікавіў. Каб растлумачыць гледчачам, што там напісана, трэба было яго перакласці.

У КІТАЙ — ЗА ПОМНІК ЗАСЛОНАВУ

Дапамагла захавальнік беларускай скульптуры савецкага перыяду Анастасія Карнейка, якая прынесла рэдкую кніжачку «Тры месяцы ў Кітаі», выдадзеную ў 1959 годзе, з успамінамі пра тое, як 40-гадовага Сяргея Селіханова ў 1956 годзе адправілі ў Кітай у творчую камандзіроўку ў складзе савецкай дэлегацыі. Яму як таленавітаму скульптару, былому франтавіку, ардэнаносцу, парторгу Саюза мастакоў БССР, прапанавалі гэтую паездку на тры месяцы, паколькі ўсім спадабаўся помнік Канстанціну Засланаву ў Оршы і рэльеф на помніку Перамогі на Круглыя плошчы. Селіханав, ураджэнец Ленінграда, вучыўся ў Віцебску ў знакамітага акадэміста Міхаіла Керзіна і асеў у Беларусі яшчэ да вайны. Паводле гэтых успамінаў, напісаных адразу ж пасля паездкі, аказалася, што Селіханав асабіста сустракаўся з Цы Байшы і ляпіў яго не па фатаграфіях, як я меркавала, а непасрэдна з натуры.

Імя Цы Байшы тады грывмела, ён быў вялікі кітайскі мудрэц, паэт, філосаф і каліграф, лаўрэат Сувенетнай прэміі міру ў 1956 годзе, сябра Маа Цзэдуна. Ён быў героем шматлікіх легендаў. Гаварылі, што ў час японскай акупацыі закрыў майстэрню, каб не прадаваць сваіх твораў ворагам. Мала хто ведае, што карціны Цы Байшы да гэтага часу на аўкцыёнах цэняцца нароўні з творамі вялікага Пікасо і Эндзі Уорхала. Усе музеі свету мараць мець яго творы ў стылі «гохуа» — кветкі і птушкі.

ШАСНАЦАЦЬ ПЭНДЗЛЯЎ МАСТАКА

Селіханав, зразумела, паспеў убачыць шмат прыкладаў жывалісцусу «гохуа» Цы Байшы, які дзівіць еўрапейцаў рафінаванасцю і лаканізмам. Ён разумее, што кітайскі мастак — гэта адначасова і жывалісца, і паэт, і каліграф. Кожная выява суправаджаецца пячаткай з паэтычным тэкстам у выглядзе іерогліфаў. Мастак, па словах Цы Байшы, павінен растварыцца ў прыродзе, ён «купаецца ў архідавай вадзе, мые валасы водарам кветак». У «гохуа» выкарыстоўваюць не палатно альбо кардон, як у Еўропе, а рысавую паперу ці шоўк, асабліва пэндзлі, туш і фарбы мінеральнага або расліннага паходжання. Мастак, які працуе ў стылі «гохуа», звычайна выкарыстоўвае 16 розных пэндзляў. Цы Байшы

быў арыгінальным мысляром: «Я звычайны чалавек, падобны травам і раслінам, і толькі сліва змэйха здольная зразумець мяне да канца».

Натуральна, што таварышы з савецкай дэлегацыі марылі бабачыцца з Цы Байшы. Нягледзячы на тое што яму на той час было больш за 90 гадоў, ім не адмовілі. Цы Байшы жывіў у цэнтры Пекіна, і дэлегацыю з СССР правялі праз шэраг маленькіх кітайскіх падворкаў, дзе за шклянкой сцяной была кватэра вялікага мастака. Цы Байшы чакаў, сядзячы ў крэсле, але пакуль чакаў, задрамаў. Сын з жонкай пабудзілі майстра, і ён ажывіўся, пачаў размову з гасцямі праз перакладчыка. Гасцям па кітайскай традыцыі прапанавалі гарбаты. Селіханав уразіла аблічча мудраца, яго маршчыністы, але вельмі выразны твар, жыўны, нягледзячы на ўзрост, вочы, пранізлівы погляд.

ШЭДЭЎР ЗА ТРЫ ДНІ

Скульптар загарэўся, задумаў неверагоднае — зляпіць партрэт мудраца з натуры. Разуменячы, што цяпер гэта немагчыма,

паколькі праграма прадугледжвала наведванне некалькіх правінцый, вельмі настойліва прасіў дазволу прыехаць пазней, на зваротным шляху. Калі атрымаў запрашэнне, быў вельмі ўзрадаваны і праз два месяцы вярнуўся ў знаёмую кватэру.

Трэба сказаць, што фотаздымкаў Цы Байшы і яго партрэтаў было мноства, а скульптурнага партрэта ніхто не ляпіў. Менавіта гэты і зацікавіла старога майстра, які сам у маладосці займаўся разбой па камені. Селіханав узяў з сабою гліну з мастацкага інстытута ў Пекіне, станок і тры дні без стомы ляпіў з натуры. Яму і далі толькі гэтыя тры дні, прычым кожны сеанс цягнуўся 40 хвілін, каб не стамляць старога. Балазе, што Селіханав заўсёды працаваў хутка, темпераментна. Скульптура атрымалася вельмі эмацыянальна і дынамічна, амаль імпрэсіяністычная. Канцэнтрацыя увагі

і пачуццё адказнасці былі гэтак абвостраныя, што скульптар за тры дні стварыў шэдэўр. У ім было ўсё — і мудрасць старасці, і хваравітасць, цяжар гадоў і годнасць майстра, і прастата, і натуральнасць вялікага чалавека, і трагічнае прадчуванне канца жыццёвага шляху.

АЎТОГРАФ НА ГЛІНЕ

Цы Байшы час ад часу па-старэчы засынаў, і Селіханав потым прызнаўся сябрам, што аднойчы падышоў і прыўзняў яму павекі, каб удакладніць разрэз вачэй... Нарэшце, работа была завершана. Стары майстар быў уражаны падабенствам — і партрэтным, і пачуццёвым, і эмацыянальным. Цы Байшы пазнаў сябе. Ён папрасіў падняць яго з крэсла і падвесці да партрэта. Узяў у скульптара стэку і напісаў на сырой гліне некалькі іерогліфаў, сваё імя — «Цы Байшы», такім чынам засведчыўшы прыняцце партрэта. Сяргей Селіханав быў шчаслівы, што яго бюст спадабаўся, і абяцаў Цы Байшы даслаць у Кітай бронзавую адліўку ў падарунак. Але не паспеў. Праз некалькі месяцаў Цы Байшы памёр.

Селіханаву спадабалася сама ідэя роспісу, і ён прасіў ставіць аўтографы непасрэдна на гліне і іншых сваіх мадэлях. Вынікам паездкі ў Кітай стаў так званы кітайскі цыкл Селіханова — 36 партрэтаў прадстаўнікоў творчай інтэлігенцыі і простых жыхароў Кітая. Усе яны засталіся ў Пекіне і былі адліты ў гіпсе, старанна запакаваны ў скрыні і адпраўлены цягніком у Маскву, а адтуль — у Мінск. У 1957—1959 гадах 12 найлепшых гіпсаў — твораў кітайскай серыі — былі набыты ў мастацкі музей. Сярод іх — «Кітайскі кулі», «Селянін з Ханчжоў» і, вядома, гіпсавы партрэт Цы Байшы (гіпсавы адлівак з бюста Цы Байшы было зроблена дзве). Гіпсы вельмі цэняцца, нягледзячы на іх далікатнасць, бо ствараюцца непасрэдна з аўтарскай лепкі, на іх бачныя нават адбіткі пальцаў скульптара, якія нівеліруе бронзава адліўка.

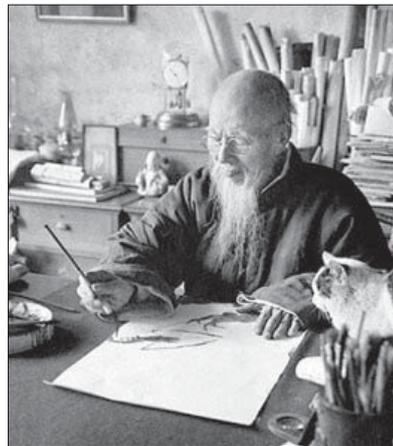
Толькі ў 1970 годзе ў музеі паўстала пытанне аб пераводзе партрэта Цы Байшы ў трывалы матэрыял — бронзу. Селіханав дамогся, каб партрэт адліваўся ў найлепшай ліцейцы ў Ленінградзе найлепшымі майстрамі. У скульптара ў майстэрні засталіся дзве гіпсавыя адліўкі. Адна з іх пасля была падараная ўнукам скульптара Канстанцінам Селіханавым Полацкаму дзяржаўнаму запаведніку.

Пасля Селіханав стаў шырока вядомы ўсім як аўтар помніка «Няскораны чалавек» у Хатыні. Сяргей

Селіханав раптоўна памёр у 1976 годзе ад інфаркту, не дажыўшы да 60 гадоў. Скульптура Цы Байшы доўга захоўвалася ў запасніку, але да 100-гадовага юбілею скульптара з'явілася ў экспазіцыі.

ГІПСАВАЯ МАДЭЛЬ АДПРАЎЛЯЕЦЦА Ў ПЕКІН

Новы імпульс беларуска-кітайскіх адносін, будаўніцтва пад Мінскам комплексу «Вялікі камень» зноў прыцягнулі ўвагу да кітайскага цыкла Сяргея Селіханова. Вырашана было разам з кітайскімі калегамі зрабіць выстаўку твораў Селіханова ў Пекінскім нацыянальным музеі. Сам бронзавы

бюст не адважыліся адправіць у Кітай, паехала толькі гіпсавая мадэль.

У 2017 годзе ў Нацыянальным мастацкім музеі Кітая адбылося ўрачыстае адкрыццё дзвюх выставак: «Шэдэўры Нацыянальнага мастацкага музея Расійскай Федэрацыі», прысвечанай 25-годдзю з дня ўстанавлення дыпламатычных адносін паміж нашымі краінамі, і «Выстаўка беларускай скульптуры Сяргея Селіханова і Канстанціна Селіханова». Кітайцы папрасілі дазволу сканаваць бюст Цы Байшы і іншыя творы з гіпсавых копіяў, зрабілі яшчэ адну адліўку ў бронзе, якую мяркуюць устанавіць у дворыку Нацыянальнага музея ў Пекіне.

Такім чынам, цяпер існуе чатыры копіі партрэта Цы Байшы — у Мінску, Полацку і Пекіне. У Кітаі шмат помнікаў Цы Байшы, але, як высветлілася, селіханавскі — адзіны прыжыццёвы скульптурны партрэт.

На жаль, у нашым музеі няма карцін Цы Байшы. Затое яго аўтограф — у такім незвычайным выглядзе, адліты ў бронзе, — ёсць! Сёлета выйдзе альбом пра народнага скульптара Беларусі, падрыхтаваны яго ўнукам, і каталог гістарычнай кітайскай выстаўкі 2017 года твораў беларускіх скульптараў Селіханавых — дзедка і ўнучка.

Надзея УСАВА,
вядучы навуковы супрацоўнік
Нацыянальнага мастацкага
музея Беларусі.

«Санаторый» пад адкрытым небам

Серабрыстая вада для Элізы

У Тэрэзы Іосіфаўны сабраны вялікі архіўны матэрыял. Тут і альбомы, і карты, і нарматыўныя дакументы, і рашэнні — пастановы розных інстанцый. Здаецца, у гэтай справе задзейнічаны дзясяткі структур і устаноў. Актывістка крок за крокам рухаецца да сваёй галоўнай мэты — стварыць на тэрыторыі ландшафтнага заказніка лекавы парк, бясплатныя зоны адпачынку, аснову якім паклала сама прырода.

Гэты бласлаўлены куток, да якога так беражліва ставіцца наша геранія, знаходзіцца на самым ускрайку «Гродзенскай пушчы», амаль што на мяжы з Літвой. Адсюль да курорта Друскінінкай усяго кіламетраў дзевяць, а мо і таго менш. Многія ведаюць, што ён знакаміты сваімі мінеральнымі водамі, а тое, што падобныя крыніцы знаходзяцца і тут, у Беларусі, мала каму вядома. Тэрэза Белавусава імкнецца гэту акалічнасць змяніць і пазнаёміць беларусаў, і не толькі іх, з лекавай экасістэмай заказніка.

Што ж тоіць у сабе гэта тэрыторыя? Па-першае, унікальныя крыніцы. Побач з трасай Гродна — Друскінінкай знаходзіцца Нёманская нізіна — самае нізкае месца ў Беларусі — толькі 80 метраў вышэй за ўзровень мора. Па легендзе, сюды пад зямлю пайшоў горад, а замест яго пачала біць крыніца. Яна мае назву Райгарад і з'яўляецца помнікам прыроды. З імем Элізы Ажэшкі звязана яшчэ адна крыніца, якая знаходзіцца ў цэнтры вёскі Прывалка, таксама ў заказніку. Сюды па ваду часта наведвалася вядомая пісьменніца, якая жыла ў Гродне. Кажуць, што вада тут мае серабрыстае адценне. А ўсяго такіх «імянных» крыніц тут чатыры. Вада прайшла ўсе клінічныя выпрабаванні, а яе якасць і лекавыя ўласцівасці пацверджаны афіцыйна. Адбор проб правёў Інстытут прыродакарыстання НАН Беларусі. Напрыклад, вада, якая так і называецца — «Крынічная», з'яўляецца слабамінералізаванай, з утрыманнем цэлага комплексу мікраэлементаў. Яе рэкамендуецца ўжываць штодзённа, абмежаваную колькасць. Карысная пры многіх захворваннях. Вада з усіх чатырох крыніц не мае аналагаў у Беларусі. Лекавыя крыніцы, дзякуючы намаганням Тэрэзы Белавусавай, увайшлі ў склад вельмі прыгожага зборніка «Крыніцы Беларусі», які выйшаў у свет у канцы мінулага года. Дарэчы, у Беларусі сёння зарэгістравана амаль 1200 крыніц, і колькасць іх зніжаецца.

Гразь, якая лечыць

Але аднымі крыніцамі мясцовыя багачы не абмяжоўваюцца. Тут унікальная не толькі вада, але і глеба. У экасістэму уваходзіць торфа-сапрапелевае радовішча «Райста», пранізанае мінеральнымі падземнымі водамі. Іх гаючая сіла, на словах суразмоўніцы,

вядомая даўно. Яшчэ яе бабуля, якая родам з гэтых мясцін, прыходзіла на поле лячыць ногі — часамі стаяла ў водна-тарфяных гразях і сваіх вясковых жанчын да гэтага прывучыла.

У савецкі час радовішчам зацікавіліся навукоўцы. У 90-х гадах мінулага стагоддзя існавала дзяржаўная праграма па яго распрацоўцы. Для даследавання вады былі нават прабураны свідравіны — усяго два дзясяткі. Але справа далей не пайшла. Яшчэ некалькі дзесяцігоддзяў са свідравін цякла салёная вада, куды часам прыходзілі вясковыя каровы і злізвалі соль. Як аказалася, яна вельмі карысная.

Тут праводзіліся даследаванні навукова-вытворчым цэнтрам па геалогіі, бо раён знаходзіцца побач з вядомым літоўскім курортам Друскінінкай. Вучоная прывезлі спецыяльныя прылады, узялі пробы з некалькіх метраў глыбіні, — расказвае Белавусава. — І вось у мяне ёсць усе заключэнні, што гэта гразь прызнаная сапрапелевай, лячэбнай, што ёй няма аналагаў, бо падтрымліваецца падземнымі жывымі крыніцамі. Вучонымі распрацавалі метадку лячэння, выдалі тэхнічныя ўмовы і меркавалі правесці клінічныя выпрабаванні. Гэта складаны працэс. Але сапрапелі трапілі ў абласную праграму па асваенні месца здабычы. На жаль, не знайшлі інвестара.

Цяпер грамадская актывістка імкнецца ўзнавіць гэтую справу. Праўда, свідравін тут ужо не засталася, іх пазразалі. Але ёсць архівы, і да гэтых матэрыялаў можна звярнуцца, — лічыць яна. На даследаванні ўжо ўкладзена вельмі шмат сродкаў. А ў той жа час вада, якая магла б прыносіць карысць людзям, проста цячэ па полі.

Патрэбен гаспадар

Гэтыя крыніцы і сапрапелевае радовішча — залатое дно, упэўнена суразмоўніца. І яго магчыма скарыстаць на здароўе чалавека. Але для гэтага трэба стварыць адпаведную ўстанову, якая возьме на сябе гаспадарчыя функцыі. І тут, па словах Белавусавай, сышліся ведамасныя супярэчнасці. Міністэрства прыроды і аховы навакольнага асяроддзя дае гэце права Гродзенскаму аблвыканкаму, але заказнік знаходзіцца на

рэзны экалагічнага парку, які, між тым, таксама быў у праекце. Гэта добраўпарадкаванне крыніц, разліў мінеральнай вады, здабыча і апрацоўка сапрапеляў. Саму зону таксама добраўпарадкаваць — пракласці аздараўленчыя сцежкі, паставіць лаўкі, альтанкі.

Але, зразумела, для разгортвання бізнес-ідэі патрэбны інвестары. Дзякуючы намаганням грамадскага таварыства Мінпрыроды выйшла ў Гродзенскі райвыканкам з прапановай па стварэнні дзяржаўнай прыродаахоўнай установы «Гродзенская пушча», што дазволіць каардынаваць работу заказніка, распрацаваць план, прыцягваць вучоных, валанцёраў, інвестараў. Пры тым, што прэзэдэнт будаўніцтва тут ёсць. Якраз непадалёку

кі-шыльды для чатырох крыніц. Ляснікі для гэтых мэт падрыхтавалі дубовае бярвенне. На шылдак з'явіцца і лагатып будучай установы — выява алены, з рагоў якая сцякаюць кроплі вады. Фон — хвоя і лісце. Аўтар лагатыпа — Юрый Губараў. Усе эскізы прайшлі рэгістрацыю і зацверджаны ў Інстытуде па біярэсурсах. Фінансавую падтрымку забяспечвае Савет ветэранаў Кастрычніцкага раёна пад кіраўніцтвам Уладзіміра Цюцонніка.

Тэрэза Іосіфаўна рада кожнаму, хто адгукнецца на яе просьбу. Сама яна працуе на грамадскім пачатках. І займаецца гэтай справай амаль чвэрць стагоддзя. А крыніцтва захаплялася яшчэ з дзяцінства. Добра памятае, як з бацькам ездзілі з Гродна за 13 кіламетраў на возе суды па ваду.

— Бацька нас з братам будзіў у тры гадзіны раніцы, бо трэба было набраць вады да ўзыходу сонца — яна тады самая карысная. Пасля ўзыходу мы бралі ваду для прыгатавання страў. Дома пілі толькі крынічную, я на ёй вырасла. Мае продкі жылі больш за 100 гадоў. І бабка мая, і маці ведалі аб гаючых якасцях вады і лячылі людзей. І мая мэта — выкарыстаць гэту багацце для здароўя чалавека. У мяне такі сямейны наказ — захаваць крыніцы. Да таго ж многія, хто мяне ведае, просяць не пакідаць гэтай справы, а давесці яе да канца. У сваю чаргу, і я са сваім характарам, сваёй упартасцю не магу стаяць убаку, і са мной лічыцца, — кажа жанчына.

Тэрэза Іосіфаўна ў каторы раз расказвае перада мной фотальбомы, зборнікі, карты, папкі з афіцыйнымі перапіскамі і дакументамі, публікацыі ў СМІ, шматлікія падзякі. За кожнай такой «паперкай» — няпростая работа па ахове крынічнай экасістэмы ў Гродзенскім раёне. У апошнім выданні беларускай энцыклапедыі «Хто ёсць хто?» пералічана безліч яе абавязкаў, у ліку якіх — грамадскі інспектар па ахове прыроды, член творчага калектыву Інстытута прыродакарыстання НАН Беларусі, стваральнік аб'яднання «Крыніца», удзельнік многіх рэспубліканскіх і міжнародных форумаў. І ўсюды яна расказвае аб «сваіх» крыніцах, планах, ідэях, а галоўнае — аб тым, што чыстая вада — даволі значнае пытанне.

Маргарыта УШКЕВІЧ,
фота аўтара і з архіва гераніі.

землях Гродзенскага раёна і падпарадкоўваецца райвыканкаму. Каб выйсці з тупіка, трэба мяняць нарматыўную базу, якая тармозіць развіццё заказніка. Ёсць і іншыя фармальнасці. Напрыклад, пераводзіць землі лягаса ў іншую катэгорыю.

— Лекавы парк створаны самай прыродай, трэба толькі правільна выкарыстаць гэта, — упэўнена грамадскі дзеяч. — Ёсць і канцэпцыя экалагічнага санаторыя, які будзе працаваць у фармаце аздараўленчага турызму.

Дарэчы, дзесяць гадоў таму быў нават распрацаваны праект санаторна-курортнай зоны, які прадугледжваў гразе- і водалячэбніцу, аквапарк, гасцініцу, СПА-цэнтр... Праўда, у прыродаахоўнай зоне такое будаўніцтва забаранілі. Белавусава схіляецца да ства-

размясціўся двухпавярховы аб'ект прыдарожнай кавярні з гасцініцай. Праўда, лічыцца, што ён па-за межамі заказніка. Але для экалагічнага парку такіх будоўляў і не трэба. Для «санаторыя» пад адкрытым небам хопіць «лёгкай» інфраструктуры.

Спачатку будзец

ШЫЛЬДЫ...

Пакуль пытанне вырашаецца, наша геранія не сядзіць склаўшы рукі. Яна разгарнула работу па інфармацыйным забеспячэнні будучага экалагічнага парку. Сабрала творчы калектыв. Эскізы стэндаў з апісаннем крыніц рытуе Гродзенскі краязнавец Ян Паруліс. Вядомыя гродзенскія скульптары — Мікалай Склір і Уладзімір Панцэлеў — зробіць з дрэва стыльныя ўказальні-

Каментарый у тэму

Анатоль КАРОЛЬ, начальнік аддзела архітэктуры і будаўніцтва Гродзенскага райвыканкама:

— У схеме комплекснай тэрытарыяльнай арганізацыі Гродзенскага раёна вызначаны і перспектывы развіцця ландшафтнага заказніка рэспубліканскага значэння «Гродзенская пушча». Тут трэба ўлічваць заканадаўства і тыя рэгламенты, якія звязаны з гэтым статусам. А такія рэгламенты прадугледжаны для ўсяго, што тут знаходзіцца, — вёскі, хутары, лясы, прадпрыемствы. У складзе пушчы і Аўгустоўскі канал, і частка Нёмана, і рэчкі, і палі, і аграздзібы. Тут шмат гаспадароў, работу якіх каардынуе Гродзенскі райвыканкам. Калі будзе створана адміністрацыя пушчы, яна атрымае больш вузкія паўнамоцтвы кантролю за станам тэрыторыі. Пакуль такога органа тут няма.

Дзмітрый ЛЕБЯДЗЕЎ, начальнік аддзела кантролю за аховай і карыстаннем зямель, нетраў, біяразнастайнасці асабліва ахоўных тэрыторій Гродзенскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя:

— На тэрыторыі заказніка можна праводзіць адпаведныя работы, калі ёсць рашэнне, што тут ахоўны рэжым не парушаецца. Спачатку праект павінен прайсці экалагічную экспертызу. Гэта тыповая працэдура. Для заказніка такія моманты пралічваюцца, бо гэта асабліва тэрыторыя. Усе рашэнні па праектах рытуе райвыканкам. Увогуле, у заказніках могуць быць месцы адпачынку, турыстычныя маршруты, сцежкі, экамаршруты. Але ўсё гэтыя пытанні вырашаюць мясцовыя ўлады. Вось і заказнік «Гродзенская пушча» знаходзіцца ў распараджэнні выканкама, які адказвае за яго. Экалагі больш займаюцца кантрольнымі функцыямі.

ПА «ЗОРАЧКІ» НА РАДЗІМУ ШАГАЛА

Самы вопытны хормайстар Прызвіўскага краю Барыс Гаўрылавіч КАЖЭЎНІКАЎ у свае 72 гады тры разы ў тыдзень па чыгуныцы ездзіць з Віцебска ў Лёзна на работу. Канешне, мог бы выкладаць у абласным цэнтры або даўно ўжо адпачываць на пенсіі. Але вырашыў што лепш будзе запальваць «зорачкі» ў правінцыі. Карэспандэнт «Звязды» правёў дзень з гэтым вельмі цікавым чалавекам.

3 ЧАСОЎ

ІВАНА ГРОЗНАГА

У Кажэўнікава шмат рэгалій. Напрыклад, ён у 2002 годзе быў лаўрэатам Спецыяльнай стыпендыі Прэзідэнта за шматгадовую педагогічную дзейнасць і дадучэньне моладзі да жанру харавых спеваў.

Пачалі размову ў дызель на дарозе ў гарадскі пасёлак (адлегласць ад Віцебска прыкладна 45 км), дзе жыве каля 6,7 тысячы чалавек. Суразмоўнік запэўніў, што менавіта там ёсць юныя «зорачкі», якія праславаць Беларусь як выканаўцы класічнай музыкі. Тут, дарэчы, спяваюць дзеці нават на латынці, а яшчэ на французскай, англійскай, нямецкай, канешне ж, беларускай і рускай мовах. Спяваючыя паліглоты здзіўляць нават самых дасведчаных слухачоў, якім пашчасціла наведацца найлепшыя залы свету.

Барыс Гаўрылавіч нарадзіўся ў Берліне, дзе служыў яго бацька, які падчас Вялікай Айчыннай вайны ваяваў у складзе 2-га Беларускага фронту. Ганарыцца тым, што тата быў не толькі прафесійным ваенным, які змагаўся з ворагам пад камандаваннем Георгія Жукава, але і цудоўна іграў на некалькіх музычных інструментах і спяваў. Бацька быў тройчы паранены, пры гэтым пражыў 87 гадоў.

Барыс вучыўся ў Казанскай дзяржаўнай кансерваторыі. А другую вышэйшую музычную адукацыю атрымаў у Польшчы. Дыплом дазволіў выкладаць у любой краіне Еўропы. Ён чытаў лекцыі, у прыватнасці ў французскай нацыянальнай кансерваторыі.

З жонкай, матэматыкам па адукацыі, падзяліўся ў Казані. Яго маладзшая сястра, якая даўно жыве ў Даніі, таксама музыкант. Дачка ў Рызе працуе стылістам адзення, хоць у яе і вышэйшая музычная адукацыя. Унучка — школьніца і вучыцца ў музычнай школе.

Сын — юрыст у Мінску, спецыяліст у вобласці медыяў. Цікава, што ён займаецца вывучэннем радавода. І настолькі пасяхова, што знайшоў продкаў ажно з часоў Івана Грознага. Адшукаў і выяву герба Кажэўнікавых. Унук, які жыве ў Мінску, медык, вучыцца ў ардынатуры.

СЯБРА ПЛЯМНІКА БУЛГАКАВА

Барысу Кажэўнікаву пашанцавала займацца музыкой — нават калі служыў на

флоте, быў галоўным хормайстрам ансамбля песні і танца Чырванасцяжнага Ціхаакіянскага флоту.

Любімая справа зводзіла яго з вельмі цікавымі і знакамітымі людзьмі. У прыватнасці, ён сярэваў з родным плямёнікам Булгакава — Вячаславам, таксама хормайстрам і дырыжорам. Добра ведаў славу тага беларускага музыканта і дырыжора Генадзя Іванавіча Цітовіча. Сярэваў з беларускім кампазітарам, збірльнікам фальклору Аляксандрам Рашчынскім. Ганарыцца тым, што быў сябрам Ігара Лучанка. Рабіў перакладанні (прымяненне складанай партытуры да выканання на якім-небудзь інструменце, напрыклад фартэпіяна) для розных харавых саставаў яго песень.

А вучыўся і быў у блізкіх стасунках з выкладчыкамі і кампазітарамі першай велічыні. Напрыклад, лёс звёў яго з Натанам Рахліным, які ў свой час быў галоўным дырыжорам Дзяржаўнага акадэмічнага сімфанічнага аркестра СССР. Георгій Аляксандравіч Струвз, заснавальнік студыйнага руху ў Расіі, стваральнік унікальнай сістэмы масавага навучання музыцы і харавым спевам высока цітант Кажэўнікава.

Вучыўся Барыс Гаўрылавіч і ў прафесара, родапачынальніка казанскай харавой школы Сямёна Абрамавіча Казачкова. І вельмі ганарыцца акадэмічнасцю сваёй

адукацыі. Вядучы метадыст Расіі па музычным выхаванні Уладзіслаў Лук'януў Кажэўнікава дырыжорскаму майстэрству. Успэўніў яго, што трэба спецыялізавацца на дзіцячых харавых спевах. На сёння ён загадчык кафедры харавога дырыжывання. Гэты прафесар па лініі ЮНЕСКА на міжнародным узроўні прадстаўляе дзіцяча-юнацкае харовае выхаванне Расіі.

Барыс Гаўрылавіч займаецца ўсім, што звязана з храмай, ужо калі паловы стагоддзя. Прадставіў нашу краіну з выхаванцамі і як педагог, член журы конкурсаў і фестывалю ў многіх краінах Еўропы.

КУЛЬТУРНЫ КОД

Суразмоўнік пасля вучобы ў Казані працаваў у Баранавічах. Да таго як пачаць выкладаць у Лёзне, быў дацэнтам кафедры музыкі Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П. М. Машэрава.

Ён можа пра карысць харавых спеваў раскаваць басконца. Успэўніў, што трэба як мага раней дзецям пачаць вучыцца спяваць. І менавіта гэта паўплывае на фарміраванне высока-

інтэлектуальнай асобы, чалавека культурнага, які будзе адрозніваць высокае мастацтва ад халтуры.

Ён любіць чытаваць карыфею музыкі. А словы Рахманінава «Музыка хопіць на ўсё жыццё. Але жыццё не хопіць на музыку» вялікімі літарамі напісаны на сцяне кабінета, дзе займаецца Кажэўнікаў з вучнямі.

Першымі прыйшлі на заняткі дзяткі з 3-4 класаў. Адрозна адчуваўся, што яны вельмі любяць свайго

акампапіраваў на фартэпіяна. Дарэчы, ён лічыць, што мінушая фанаграма музыкі — вораг для выканаўцаў. І, калі ёсць магчымасць, лепш абысціся без яе.

Выкладчык займаецца апрацоўкай песень. Менавіта апрацоўка пад канкрэтны ўзрост, а не аранжыроўка, падкрэслівае ён. Барыс Гаўрылавіч вядомы не толькі на постсавецкай прасторы тым, што ён аўтар больш як дзесяці зборнікаў для хароў. З асаблівым настроем і піетэтам працаваў над беларускімі песнямі. Ён вельмі палюбіў багатую музычную спадчыну нашай краіны. Лічыць, што трэба больш распаўсюджаць пра таленавітых беларускіх кампазітараў мінулага: здымаць пра іх дакументальныя і мастацкія філмы, выдаваць кнігі, друкаваць артыкулы.

ЦУДОЎНАЯ АЎРА

Лёзненская дзіцячая школа мастацтваў, дзе працуе Кажэўнікаў больш за 60 гадоў, адкрылася 1 верасня 1960-га.

Тут займаюцца 240 навучэнцаў. Прыкладна палова вучыцца іграць на музычных інструментах: фартэпіяна, гітары, баяне, акардэоне, цымбалах, балалайцы, духавых. Каля пяці гадоў таму ў школе пачалі праводзіць конкурс ансамбляў «Іграем разам», які з часам атрымаў статус міжрэгіянальнага. У ліку іншых у ім беруць удзел выканаўцы з суседняга Руднянскага раёна Смаленскай вобласці.

Тры гады таму перад вековым юбілеем віцебскага музычнага каледжа імя І. І. Салерцінскага хор пад кіраўніцтвам Кажэўнікава паказваў майстар-клас для кіраўнікоў хароў Віцебшчыны. Гонар калектыву — цудоўная музычная бібліятэка з вельмі багатым фондам.

У глыбінцы ёсць добрая магчымасць развіць талент. Лёзна, дарэчы, вядома на ўсё свет дзякуючы Шагалу, які зрабіў творы, прысвечаныя гэтаму мастацтву. Тут ёсць помнік сусветна вядомаму мастаку. Не аднойчы даводзілася чытаць, што Шагал родам менавіта адсюль, а не з Віцебска. Пакуль затакаю яго жыццё і творчасць перыядычна ўстаюць у дыскусіі, у тым ліку і ў інтэрнэце, у ціхім пасёлку дапамагаюць рэалізаваць сябе адораным дзецьмі. Яны абавязкова праславіць Лёзна!

Аляксандр ПУКШАНСКІ, фота аўтара.

Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Ивацвечиагротехсервис»

Предмет торгов – Лот:
1) капитальное строение с инвентарным номером 122/С-16989 (наименование: арочный склад, металлочерепица; назначение: здание специализированного склада, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ), площадью 898,5 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., Ивацевичский р-н, г. Ивацевичи, ул. 40 лет Октября, д. 5Д, на земельном участке с кадастровым номером 123450100001003510, площадью 0,3826 га. Составные части и принадлежности: сарай, асфальтобетонное покрытие, ограждение (забор железобетонный);
2) капитальное строение с инвентарным номером 122/С-23062 (наименование: площадка для сельскохозяйственных машин; назначение: сооружение неустановленного назначения), площадью 2119,9 кв. м, расположенное по адресу: Брестская обл., Ивацевичский р-н, г. Ивацевичи, ул. 40 лет Октября, 3Г, площадка для сельскохозяйственных машин, на земельном участке с кадастровым номером 123450100001004347, площадью 0,2728 га.

Начальная цена, руб. (с учетом НДС)	Размер задатка, руб.
241 800,00	24 180,00

Продавец: ОАО «Ивацвечиагротехсервис», 225295, Брестская обл., г. Ивацевичи, ул. 40 лет Октября, 3, тел./факс 801645 9 21 43.

Организатор аукциона: Брестский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

Р/С для перечисления задатка: р/с ВУ32ВАРВ30127666600100000000 в ОАО «Беларспромбанк» ЦЕУ № 116 в г. Брест, РД по Брестской области, код банка ВАРВВУ2Х, УНП 201028245.

Условия продажи: без условий. **Срок заключения договора купли-продажи:** в течение 20 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона. **Условия оплаты:** в соответствии с заключенным договором купли-продажи. **Информация о возмещении затрат:** участник аукциона, выигравший торги, оплачивает возмещение затрат Организатору аукциона в течение 3 рабочих дней со дня подписания протокола аукциона

Аукцион состоится 13 апреля 2021 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-325

Сведения о документах, которые необходимо предоставить для участия в аукционе, правила проведения аукциона содержатся на сайте организатора аукциона www.osenkabrest.by, также можно узнать по телефону 8 (0162) 40-87-01, 40-87-02

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10-329 в рабочие дни с 9.00 до 17.00

Последний день приема заявлений – 12 апреля 2021 г. до 17.00

Центр Прочысленной Оценки • ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ • ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ЭЛЕКТРОННОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр прочысленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5.
Продавец	Сайт в интернете: www.cpo.by ОАО «Гомельский радиозавод», г. Гомель, ул. Обьездная, 9, 246027
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46. www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов, назначенный на 23.03.2021 г.

Наименование (назначение)	Общая площадь, кв. м	Ивл. номер
Производственный корпус № 1 (здание специализированное иного назначения), по адресу: г. Гомель, ул. Обьездная, 9	57 107,8	310/С-15006

В состав лота входит иное имущество. Подробный перечень размещен на сайте организатора аукциона www.cpo.by и www.ipmtorgi.by

Начальная цена с НДС 20 %	17 422 065,20 белорусского рубля
Обременение	1. Аренда. 2. Залог ОАО «Банк БелВЭБ»
Дополнительная информация	После проведения аукциона Продавец обязуется выделить земельный участок под предмет электронных торгов

Дата и время начала и окончания электронных торгов:
Начало торгов: 11.00 23.03.2021 г.
Окончание торгов: 11.00 23.03.2021 г.

Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов. **Дата и время окончания приема заявок:** заявки на участие в электронных торгах принимаются по 22.03.2021 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов, назначенный на 22.04.2021 г.

Наименование (назначение)	Общая площадь, кв. м	Ивл. номер
Помещение общественного питания на 1-3 этажах, (помещение общественного питания), по адресу: г. Гомель, ул. Обьездная, 9-2	2940,7	350/D-161787

В состав лота входит иное имущество. Полный перечень на сайт организатора аукциона www.cpo.by и www.ipmtorgi.by.

Начальная цена с НДС 20 %	817 730,00 белорусского рубля
Обременение	Залог ОАО «Банк БелВЭБ»
Дополнительная информация	После проведения аукциона Продавец обязуется выделить земельный участок под предмет электронных торгов

Дата и время начала и окончания электронных торгов:
Начало торгов: 10.00 22.04.2021 г.
Окончание торгов: 11.00 22.04.2021 г.

Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов. **Дата и время окончания приема заявок:** заявки на участие в электронных торгах принимаются по 20.04.2021 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с ВУ60ВЛВВ30120191021390001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по г. Минску и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК ВЛВВУ2Х, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр прочысленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи	15 рабочих дней после электронных торгов
Условия оплаты предмета электронных торгов	100%

Если между продавцом и покупателем (победителем) электронных торгов, либо единственным участником электронных торгов, согласившимся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 % в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенном по адресу: www.ipmtorgi.by

Победителем электронных торгов, либо единственным участником электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение по лоту № 1 – 0,3 % от цены продажи лота, по лоту № 2 – 1 % от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов

Предшущее извещение о проведении аукциона по лоту № 1 и 2 опубликовано в газете «Звязда» 03.02.2021 г.

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Контактные телефоны: +375 (29) 317 95 42; +375 (44) 704 92 06. E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by

Нефармат

МАЕ ТАЛОНЫ НА МЫЛА, НА ГАРЭЛКУ, НА РАЯЛЬ

Перабіраючы старыя дакументы, знайшла вялікі канверт, змесціва якога вартае быць экспанатам музея — хоць бы невялікага, хатняга. Сярод іх ёсць «Візітная картка пакупніка», якую я разам з іншымі грамадзянкамі былой вялікай краіны атрымала ў пачатку 1991-га. Прайшло роўна трыццаць гадоў, ёсць нагода згадаць часы дэфіцыту і спроб справядлівага размеркавання тавараў.

За шэсць гадоў да згаданай падзеі адбыліся гістарычны красавіцкі пленум ЦК КПСС, які абвясціў курс на перабудову. Як быццам бы пачалася лібералізацыя эканомікі, і ўсе какалі паляпшэння. Але цэны некаторы час заставаліся на месцы, а вось тавары, і без таго не ў багатым асартымеце, сталі знікаць — нібы ў прорву правальвацца. Паліцы паступова становіліся ўсё больш голяыя, а пакупнікі займалі чэргі за раницы, задоўга да адкрыцця магазінаў. Пад націскам натоўпу ў брэсцкім ЦУМе, напрыклад, не раз выбівалі шклянныя дзверы-вітрыны. Пасля адміністрацыя, відаць, дзеля бяспекі прыняла рашэнне «выкідаваць» дэфіцытныя тавары з тыльнага боку будынка. І слова такое было ва ўжытку — «выкінулі». Выкінулі — размялі. Усё рабілася хутка. Ну а тавары невялікіх партый да масавага пакупніка, натуральна, не даходзілі, размяркоўваліся «па блаце». Здаралася, людзі займалі чаргу, нават не ўяўляючы, што менавіта будзе даваць. Але найчасцей яно аказвалася патрэбнае, калі не, то бралі ў запас. Мне ў памяць урэзалася чарга за тупфамі па вуліцы Маскоўскай у Брэсце. Абутак прадавалі з гуразавка, а чарга расцягнулася на два кварталы. Стаяць за пакупкай трэба было дзве-тры гадзіны...

Ды ў пачатку 1990-х становіліся яшчэ горш. І з продажаў ўшчэнт прапалі мыла, пральны парашок, нават цукар, крупы, алеі разбіралі за лічаньва гадзіны. Але ж і радасць была — нешта купіць! Памятаю, як калега, з якім працавалі ў адным кабінце, паехаў у Польшчы да родзічаў і прывёз мне

ў якасці сувеніра кавалак іспанскага мыла ў яркай чырвонай упакоўцы. Гэта быў ледзь не царскі падарунак.

Зразумела, што далей так цагнуцца не магло і працэс трэба было ўзруляваць. Сталі ўводзіць талоны. Грамадзяне атрымлівалі права на пакупку абмежаванай колькасці тавараў за пэўны прамежак часу. Напрыклад, на вялікім ружовым аркушы на год выдаваліся талоны на мыла, мыйныя сродкі, іншыя тавары першай неабходнасці. Усё стала проста: зайшоў у краму, атаварыўся — талон за бягучы месяц адрэзалі. У наступным месяцы — зноў. У талоне за 1992 год, які захаваўся ў мяне, парэзаны першыя дзве графы, дзе пазначаны мыла і мыйныя сродкі, з чырвонай — на жаночы. Па гэтай картцы можна было набыць бялізну, адзенне, абутак, посуд, пасцельныя і сталовыя рэчы, электратавары, бытавую тэхніку, мэблю і іншае. Праўда, на першай старонцы значылася: «Пакупнікам даецца магчымасць набыцця тавараў, пазначаных у візітнай картцы і ўкладках, а таксама іншых тавараў пры наўнясці іх у продажы». Апошняе выдзелена не мною, а складальнікамі дакумента, і гэта шмат што тлумачыла. Мэблі і бытавой тэхнікі ў продажы практычна не было. Гэтыя тавары, як правіла, размяркоўвалі ў працоўных калектывах: рашэннем прафкама для наваёўля альбо кідалі жэбра.

Пад многімі талонамі давалася тлумачэнне, напрыклад, камплект пасцельнай бялізны ўключаў падкоўранік, прасціну, дзве навалачкі. А двухпрадметны трыкатажны выаб лічыўся адной адзінкай. Эх, так

і засталіся нерэалізаваныя мае талоны № 19 на піяніна (раяль), № 21 на веласіпед, № 22 на мотаблокі! Вышэйпералічаныя талоны ўтрымлівала ўкладка, якая выдавалася на сямю.

А вось на гарэлку талоны давалі кожнаму. Невялікую сціпую паперчыну, дзе пазначана «Талоны на лікёра-гарэлачныя вырабы» атрымлівалі грамадзянін, старэйшы за 21 год. На гэтай жа картцы ўказвалі, якая крама адпускае прадукцыю. У месяц можна было купіць бутэльку гарэлкі альбо іншага моцнага напоя і бутэльку віна. На ўсёле, нараджэнне дзіцяці, памінкі пасля праўдзялення дакументаў прадавалі вызначаную колькасць спіртных напояў дадаткова. Што датычыцца вяселья, то будучыя маладожоны хутка ўцямілі перавагі свайго статусу. Пры падачы заявы ў загс маладой пары выдавалі талоны на парсцёнкі, абутак, адзенне, гарэлку. І многія падавалі адразу дзве заявы, па месцы жыхарства бацькоў жаніха і нявесты, а то і тры — яшчэ адну па месцы свайго жыхарства. І адразу становіліся багатыя, маглі купіць шмат рэчаў. Некаторыя і жаніцца не спяшаліся, а заявы падавалі рэгулярна — наш чалавек знаходзіў, як выкруціцца са складанай сітуацыі.

Пазней увялі яшчэ і чэкавыя кніжкі, усё для таго ж упарадкавання гандлю прамысловымі таварамі. Ну а потым з'явілася прадпрымальніцтва, на наш рынак павалілі тавары з-за мяжы, пасля запрацавала айчыныя вытворчасць і дэфіцыт знік... Не раз потым даводзілася гаварыць пра тую сітуацыю з чыноўнікамі высокага рангу, вядомымі гаспадарнікамі. Ніхто да канца не разумее прыроду таго дэфіцыту. Маглі б, напрыклад, закупіць пару вагонаў таго ж мыла за мяжой, альбо адразу пасля красавіцкага пленума даць сапраўдную свабоду прадпрымальнікам ды не трымаць цэны штучна. Але гэта была б, напэўна, зусім іншая гісторыя.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	7.34	19.06	11.32
Віцебск	7.25	18.55	11.30
Магілёў	7.24	18.56	11.32
Гомель	7.20	18.54	11.34
Гродна	7.49	19.22	11.33
Брэст	7.49	19.23	11.34

Месяц

Першая квадра 6 сакавіка.

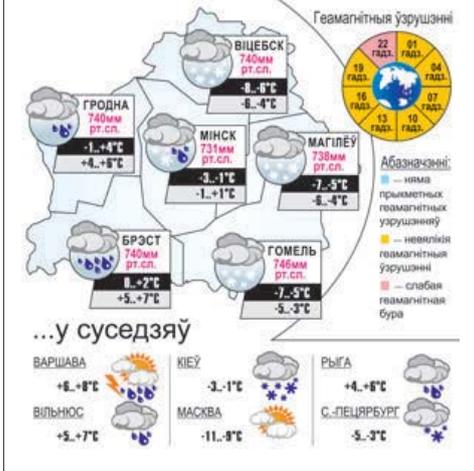
Імяніны

Пр. Ганны, Івана, Парфірыя, Пятра, Севасцяяна, Сяргея, К. Бенядзікта, Канстанціна.

Фота Анастасіі КІШЧУКА

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

11 САКАВІКА

1911 год — нарадзіўся (г. Ліда) Аркадзь Бейнунсавіч Мігдал, расійскі вучоны-фізік, акадэмік АН СССР. Аўтар навуковых даследаванняў па атамнай і ядзернай фізіцы, квантавай тэорыі поля і іншых праблемах сучаснай тэарэтычнай фізікі.

У гэты ж дзень нарадзіўся Леў Юр'евіч Гарошка, беларускі рэлігійні і грамадскі дзеяч, даследчык гісторыі рэлігіі і царквы ў Беларусі, беларускай культуры.

1921 год — нарадзіўся Барыс Сяргеевіч Заварызгін, удзельнік вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Вялікую Айчынную вайну, Герой Савецкага Саюза, генерал-маёр авіяцыі.

У гэты ж дзень нарадзіўся Канстанцін Фёдаравіч Барысавец, беларускі вучоны-эканаміст, доктар эканамічных навук, прафесар, заслужаны работнік сельскай гаспадаркі Беларусі.

1941 год — нарадзіўся Аляксандр Рыгоравіч Кручок, беларускі вучоны ў галіне хірургіі, доктар медыцынскіх навук, прафесар.

1726 год — нарадзіўся Васіль Якаўлевіч Чычагоў, рускі флатаводзец і мараплавец, адмірал. У 1764—1766 гг. начальнік экспедыцыі па

адшуканні марскога шляху з Архангельска праз Паўночны Ледавіты акіян да ўзбярэжжа Паўночнай Амерыкі і да Камчаткі.

1921 год — нарадзіўся Астар П'яцола, аргенцінскі кампазітар, музыкант, аранжыроўшчык. Аўтар больш чым 300 танга, мелодый да кінафільмаў. Уладальнік прэміі «Сезар».

1926 год — нарадзіўся Георгій Александравіч Юматаў, расійскі кінаакцёр, народны артыст РСФСР.

1931 год — нарадзіўся Кіт Руперт Мёрдак, аўстралійскі прадпрымальнік, медыамагнат, уладальнік СМІ, кінакампаніі і выдавецтваў у ЗША, Аўстраліі, Еўропе, Лацінскай Амерыцы і Азіі.

1941 год — Кангрэс ЗША па ініцыятыве Франкліна Дэлано Рузвельта прыняў закон, які прадугледжваў перадачу ў якасці пазыкі або ў арэнду ўзбраенняў, боепрыпасам, стратэгічнай сыравіны, харчавання краінам — саюзнікам па антыгітлераўскай кааліцыі ў перыяд Другой сусветнай вайны (Закон аб лэнд-лізе).

2011 год — на японскай АЭС «Фукусіма-1», што пацярпела ў выніку землетрасяў, адбыўся выбух. Аварыі быў прысвоены максімальны, 7-ы ўзровень небяспекі па Міжнароднай шкале ядзерных падзей.

ГЕНРЫХ ГЕЙНЭ:

«Мудрыя людзі абдумваюць свае ідэі, дурні — абвясчаюць іх».

УСМІХНЕМСЯ

Калі вы аддалі жанчыне руку і сэрца, то які сэнс хвалявацца з-за нейкага кашалька?

Ніколі не варта скардзіцца на лёс. Навошта? Сяброў — засмуціш, ворагаў — парадую, а сабе нічым не дапаможаш...

— Нават і не ведаю, Ігнат, як вам аддзячыць.

— Ведаеце, Святлана, ведаеце...

— Паважаныя, пры любым рамонце самым дарагім будаўнічым матэрыялам з'яўляюцца нервовыя клеткі.

Як казалі адна мудрая бабуля:

— Ты не павіна вучыцца эканоміцы, гэта ён павінен вучыцца зарабляць.

— Скажы, у табе ёсць што-небудзь добрае? — Апетыт у мяне добры!

